

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ.અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં

સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૨૨૭૬૩/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે :

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતિઅભિલાષા કુમારી

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે?	હા.
૨	ચુકાદો પત્રકારને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?	હા.
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઇચ્છે છે?	ના.

જ	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના.
---	--	-----

=====

શમીમ ઇલિયાસ વોહરા.અરજદાર (ઓ)

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય & ૧ પ્રતિવાદી (ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ

શ્રી ભાર્ગવ કરિયા, મેસર્સ ભાર્ગવ કરિયા અને એસોસિએટ્સ માટે વકીલ, અરજદાર માટે

શ્રી જનક રાવલ, પ્રતિવાદીઓ માટે સહાયક સરકારી વકીલ

=====

કોરમ:માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતિ અભિલાષા કુમારી

તારીખ:૦૭/૦૧/૨૦૧૬

સી. એ. વી.જજમેન્ટ

૧ ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ આ અરજીને પ્રાધાન્ય આપીને, અરજદારે, અન્ય બાબતોની સાથે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા પસાર કરાયેલા ૦૫/૦૮/૨૦૦૬ ના આદેશને પડકાર્યો છે, જેમાં, અરજદારની સેવાઓ તેના પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન સમાપ્ત કરવામાં આવી છે, કારણ કે તે સંતોષકારક ન હોવાનું જણાયું હતું. અરજદારે પ્રતિવાદીઓને તેણીની આંતર-વરિષ્ઠતાનું રક્ષણ કરીને તેણીને મૂળ પદ પર ફરીથી નિયુક્ત કરવા અને પ્રવર્તમાન બેંક દર પર વ્યાજ સાથે તેણીને સંપૂર્ણ વેતન/પગાર ચૂકવવાના નિર્દેશ માટે વિનંતી કરી છે.

૨ અરજીમાં જણાવ્યા મુજબ હકીકતનું સંક્ષિપ્ત તથ્યાત્મક વર્ણન જરૂરી રહેશે.ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ ("જી.પી.એસ.સી".) દ્વારા સહાયક ચેરિટી કમિશનર (વર્ગ -I), અરજદાર લાયક હોવાથી, આ પદ માટે અરજી કરી હતી અને સ્પર્ધાત્મક લેખિત પરીક્ષા અને મૌખિક ઇન્ટરવ્યૂ દ્વારા તેની પસંદગી કરવામાં આવી હતી. જી.પી.એસ.સી.એ પ્રતિવાદી નંબર ૧ ને ઉપરોક્ત પોસ્ટ માટે ૧૬/૧૦/૨૦૦૧ ના પત્ર દ્વારા અરજદારના નામની ભલામણ કરી હતી. અરજદારની સેવામાં જોડાવાના બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર સહાયક ચેરિટી કમિશનર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી, પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા પસાર કરાયેલા ૨૩/૦૪/૨૦૦૨ ના આદેશ દ્વારા

તેઓ વલસાડની પ્રાદેશિક કચેરીમાં ૩૦/૦૪/૨૦૦૨ પર તેમની ફરજોમાં જોડાયા હતા. ત્યારબાદ, અરજદારની બદલી કરવામાં આવી હતી અને જુનાગઢની પ્રાદેશિક કચેરીમાં અને ત્યારબાદ, પ્રાદેશિક કચેરી, અમરેલીમાં પોસ્ટ કરવામાં આવી હતી. પ્રાદેશિક કાર્યાલય વલસાડમાં તેમની પોસ્ટિંગ દરમિયાન, અરજદારને પ્રાદેશિક કચેરીઓ, ગોધરા, નવસરી અને દાહોદનો વધારાનો હવાલો પણ આપવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે તેઓ જુનાગઢની પ્રાદેશિક કચેરીમાં ફરજ બજાવી રહ્યા હતા, ત્યારે અરજદારને પ્રાદેશિક કચેરી, પોરબંદરનો વધારાનો હવાલો સોંપવામાં આવ્યો હતો. તે અરજદારનો કેસ છે કે તેણીની સેવાના સમગ્ર સમયગાળા દરમિયાન, તેણીને તેણીના પ્રોબેશન સમયગાળાના વિસ્તરણ અંગે કોઈ સંદેશાવ્યવહાર મળ્યો નથી અને ન તો તેણી સામે કોઈ શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવા અંગે વિચારતી કોઈ કારણદર્શક નોટિસ મળી છે. જુનાગઢ ખાતે તેમની પોસ્ટિંગ દરમિયાન, અરજદાર પાસેથી લેખિત સમજૂતી પ્રતિવાદી નંબર ૨ દ્વારા માંગવામાં આવી હતી, જેમાં સ્થાનિક રાજકીય નેતા અને વિધાનસભાના સભ્ય ("ધારાસભ્ય") દ્વારા "ધરણાં" અને ઉપવાસ સાથે સંકળાયેલા એક પ્રકરણના સંદર્ભમાં ટ્રસ્ટના ફેરફાર અહેવાલ અંગે, જેમાં આ ધારાસભ્ય પ્રમુખ હતા. અરજદારે ૦૬/૦૪/૨૦૦૫ અને ૧૫/૦૪/૨૦૦૫ ના પત્રો દ્વારા

તેનો ખુલાસો રજૂ કર્યો હતો. ત્યારબાદ, અરજદારની બદલી પ્રાદેશિક કાર્યાલય, જુનાગઢથી પ્રાદેશિક કાર્યાલય, અમરેલીમાં કરવામાં આવી હતી.

- ૩ એવું લાગે છે કે અરજદારને ડેપ્યુટી ચેરિટી કમિશનર દ્વારા દાખલ કરાયેલા ફોજદારી કેસમાં પણ ફસાવવામાં આવ્યા હતા અને તે સમયના ડેપ્યુટી ચેરિટી કમિશનર સામે ૨૦/૦૬/૨૦૦૫ તારીખની એફ.આઈ.આર.દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ બાબતમાં પણ, અરજદારને તેની સામે શરૂ કરવામાં આવેલી વિભાગીય કાર્યવાહી અંગે કોઈ સૂચના મળી ન હતી. જ્યારે અરજદાર પ્રાદેશિક કાર્યાલય, અમરેલીમાં સહાયક ચેરિટી કમિશનર તરીકે કામ કરી રહ્યા હતા, ત્યારે તેમની સેવાઓ વિવાદિત આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. આથી નારાજ થઈને અરજદારે વર્તમાન અરજી દ્વારા આ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે.

- ૪ અરજદારના વિદ્વાન વકીલ શ્રી ભાર્ગવ ડી.કારિયાએ વિસ્તૃત રજૂઆત કરી છે, જે ટૂંકમાં અહીં નીચે સમાવિષ્ટ છે.

૪. ૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ કલાસિફિકેશન એન્ડ રિફ્રેશમેન્ટ (જનરલ) રૂલ્સ, ૧૯૬૭ (ટૂંકમાં "નિયમો")

નો નિયમ ૧૦-એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે સીધી પસંદગી દ્વારા વર્ગ-I અથવા વર્ગ-II સેવા અથવા પદ પર નિયુક્ત ઉમેદવાર બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર રહેશે. ઉપરોક્ત નિયમની પ્રથમ જોગવાઈ વર્ગ-I અને વર્ગ-II સેવાઓના કિસ્સામાં પ્રોબેશન સમયગાળો વધુ બે વર્ષ માટે લંબાવવાની મંજૂરી આપે છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારની પ્રોબેશનનો વિસ્તૃત સમયગાળો, નિયમ ૧૦-એ ની જોગવાઈ મુજબ, ૩૦/૦૪/૨૦૦૬ પર સમાપ્ત થયો. અરજદારને ૦૫/૦૮/૨૦૦૬ તારીખના આદેશ દ્વારા સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો, જે પ્રોબેશનનો વિસ્તૃત સમયગાળો પૂરો થયા પછી પસાર કરવામાં આવ્યો હતો; તેથી, અરજદારને સેવામાં પુષ્ટિ મળી હોવાનું માનવામાં આવે છે, તેમ છતાં આ સંબંધમાં કોઈ ઔપચારિક આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી. આ સ્થિતિ હોવાથી, નિયમિત વિભાગીય તપાસ કરીને કાયદા અનુસાર સિવાય અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરી શકાતી ન હતી. કારણ કે આ કરવામાં આવ્યું નથી અને અરજદારને ખોટી રીતે પ્રોબેશન પર ગણવામાં આવ્યો છે, વિવાદિત આદેશ રદ કરવા અને અલગ રાખવા પાત્ર છે અને અરજદારને સંપૂર્ણ ભૂતકાળના વેતન સાથે પદ પર પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે અને કાયમી કર્મચારી તરીકે ગણવામાં આવે છે.

૪.૨ એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે પ્રતિવાદીઓએ વર્તમાન અરજીમાં દાખલ કરેલા સોગંદનામામાં પ્રથમ વખત અરજદાર સામે કેટલાક આક્ષેપો કર્યા છે. અરજદારને આ સંબંધમાં ક્યારેય કોઈ કારણદર્શક નોટિસ આપવામાં આવી ન હતી, ૦૬/૦૪/૨૦૦૫ તારીખના પત્રની અપેક્ષા રાખો, જેનો યોગ્ય જવાબ આપવામાં આવ્યો હતો. અરજદારે તેમની પોર્સિટિંગના વિવિધ સ્થળોએ તેમની ફરજો પ્રામાણિકપણે નિભાવી છે અને તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા કાર્ય અંગે તેમને ક્યારેય કોઈ ઠપકો મળ્યો નથી. અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવી એ અરજદાર સામે રાજકીય બદલો લેવા સિવાય બીજું કંઈ નથી. એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ધારાસભ્યને લગતી ઘટના એ જ કારણ છે કે આ બાબતમાં હસ્તક્ષેપ કરનારા રાજકીય પ્રભાવશાળી વ્યક્તિઓના કહેવા પર અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે આ સંબંધમાં પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાય સાથે જોડાયેલા ગોપનીય અહેવાલના અર્કનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં પ્રતિવાદીઓની કાર્યવાહીને યોગ્ય ઠેરવવા માટે ગુપ્ત અહેવાલ પાછળથી બનાવવામાં આવ્યો હતો.

૪. ૩ એવી ભારપૂર્વક દલીલ કરવામાં આવે છે કે સમાપ્તિનો વિવાદિત ક્રમ કલંકિત અને શિક્ષાત્મક છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓ દ્વારા આ પાસાને વધુ પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. આ આદેશ કાયદાકીય રીતે ખરાબ હોવાથી તેને રદ કરવા અને બાજુ પર મૂકવા પાત્ર છે.

૪. ૪ વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદારે માહિતીના અધિકાર અધિનિયમ, ૨૦૦૫ (ટૂંકમાં "આર.ટી.આઈ.અધિનિયમ") હેઠળ કેટલાક દસ્તાવેજો માટે અરજી કરી હતી અને માંગવામાં આવેલી માહિતી પ્રાપ્ત કર્યા પછી, તે સ્પષ્ટ છે કે પ્રતિવાદીઓએ અદાલતમાંથી અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવેલા કામ સંબંધિત સામગ્રી દસ્તાવેજોને દબાવી દીધા છે.

૪. ૪ ગુજરાત આસિસ્ટન્ટ ચેરિટી કમિશનર રૂલ્સ, ૧૯૭૦ ("આસિસ્ટન્ટ ચેરિટી કમિશનર રૂલ્સ") ના નિયમ ૪ પર પ્રતિવાદીઓ દ્વારા મૂકવામાં આવેલી નિર્ભરતા ખોટી છે, કારણ કે ઉપરોક્ત નિયમો ઉમેદવારોની પસંદગી સમયે જ લાગુ પડે છે. અરજદારને ગુજરાતી અને હિન્દી ભાષાઓનું

પૂરતું જ્ઞાન છે, તેથી, તેણીના પ્રોબેશન સમયગાળા દરમિયાન ઉપરોક્ત પરીક્ષાઓ પાસ કરવાની જરૂર નહોતી.

જ. ૫ અરજદારના વિદ્વાન વકીલ વૈકલ્પિક રીતે રજૂ કરે છે કે, જો કોર્ટનો મત હોય કે કોઈ માનવામાં આવેલી પુષ્ટિ નથી, તો પણ સમાપ્તિનો આદેશ કેસની હકીકતો અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પર અન્યાયી છે, જે દર્શાવે છે કે તે એક શિક્ષાત્મક આદેશ છે.

જ. ૬ માન્ય પુષ્ટિ અંગેની દલીલના સમર્થનમાં, અરજદારના વિદ્વાન વકીલે પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ-એ. આઈ. આર.૧૯૬૮ એસ. સી.૧૨૧૦ પર નિર્ભરતા મૂકી છે.

જ. ૭ આક્ષેપિત આદેશ કલંકિત અને શિક્ષાત્મક પ્રકૃતિના હોવાની રજૂઆતના સમર્થનમાં, અરજદાર વતી નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે:

(i) વી.પી.આહુજા વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય-એ. આઈ. આર.૨૦૦૦ એસ. સી.૧૦૮૦

(ii) મેથ્યુ પી.થોમસ વિરુદ્ધ કેરળ રાજ્ય નાગરિક પુરવઠા નિગમ લિમિટેડ (૨૦૦૩) ૩ એસસીસી ૨૬૩

(iii) ચામિની જે.ડેવ વિરુદ્ધ નિર્દેશક, આઈયુસીએએ ૨૦૦૪ (૨) જીએલએચ ૧

(iv) નહેરુ યુવા કેન્દ્ર સંગઠન વિરુદ્ધ મહબૂબ આલમ લસ્કર- (૨૦૦૮) ૨ એસ. સી. સી.૪૭૯

(v) ભારતીય સ્ટેટ બેંક અને અન્યો વિરુદ્ધ પલક મોદી અને અન્યો-(૨૦૧૩) ૩ એસ. સી. સી.૬૦૭

૪. ૮ આ ઉપરાંત, માન્ય પુષ્ટિ અને આદેશને કલંકિત કરવા સંબંધિત બંને રજૂઆતોને લગતી રજૂઆતને વધુ મજબૂત કરવા માટે, સમશેર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય-(૧૯૭૪) ૨ એસસીસી ૮૩૧ અને જસવંત સિંહ પ્રતાપસિંહ જાડેજા વિરુદ્ધ રાજકોટ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન અને

અન્ય-(૨૦૦૭) ૧૦ એસસીસી ૭૧ કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.

૫ પ્રતિવાદીઓ વતી વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ શ્રી જનક રાવલે નીચેની રજૂઆતો કરીને અરજીનો સખત વિરોધ કર્યો છે:

૫. ૧ અરજદારના કિસ્સામાં માન્ય પુષ્ટિનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી કારણ કે સમાપ્તિના આદેશમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનને સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર પૂરતી સામગ્રી છે કે અરજદારની સેવાઓ અસંતોષકારક હતી. જ્યાં સુધી પ્રોબેશનના સફળ સમયગાળાની સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ થયા પછી, આ અસર માટે કોઈ ચોક્કસ આદેશ ન હોય ત્યાં સુધી કોઈ માનવામાં આવેલી પુષ્ટિ થઈ શકતી નથી. વર્તમાન કેસમાં, પોસ્ટ પર અરજદારની પુષ્ટિ કરતો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૫. ૨ ત્યારબાદ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અરજદાર દ્વારા એમ.પી.ની હાઈકોર્ટ ધ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્ય વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર-(૨૦૦૧) ૭ એસ.સી.સી.૧૬૧ પર મૂકવામાં આવેલી નિર્ભરતા ખોટી છે કારણ કે અરજદાર ઉપરોક્ત ચુકાદાનું ખોટું અર્થઘટન કરી રહ્યો છે. અરજદાર

ચુકાદામાં ઉલ્લેખિત કેસોની બીજી હરોળમાં આવતો નથી, પરંતુ કેસોની ત્રીજી હરોળમાં આવે છે, કારણ કે સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમોના નિયમ ૪ અનુસાર ગુજરાતી અને/અથવા હિન્દી ભાષાઓમાં પરીક્ષા પાસ કરવી અરજદારની ફરજ હતી, જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સીધી પસંદગી દ્વારા નિયુક્ત ઉમેદવાર બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર રહેશે અને આ માટે સરકાર દ્વારા બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર ઉપરોક્ત પરીક્ષા (ઓ) પાસ કરવી પડશે. અરજદારે ઉપરોક્ત પરીક્ષા પાસ ન કરી હોવાથી, ભલે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સમાપ્ત થઈ ગયો તે દાવો કરી શકાતો નથી કે તેણીએ આ પદ પર કાયમી ગણવામાં આવે છે.

પ. ૩ વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારની સેવાઓ કોઈ પણ રાજકીય કારણોસર સમાપ્ત કરવામાં આવી નથી, પરંતુ માત્ર તેના આધારે કે તેનું કાર્ય અસંતોષકારક હોવાનું જણાયું હતું. આમ જણાવતો આદેશ ન તો શિક્ષાત્મક છે અને ન તો કલંકિત.

પ. ૪ રજૂઆતના સમર્થનમાં કે અરજદાર ડીમ્ડ કન્ફર્મેશનનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર નથી, વિદ્વાન સહાયક સરકારી પ્લીડર દ્વારા નીચેના ચુકાદાઓ પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે:

(i) પોલીસ કમિશનર, હુબલી અને અન્ય વિરુદ્ધ આર.એસ.મોરે-
(૨૦૦૩) ૨ એસસીસી ૪૦૮

(ii) નાગિનભાઈ છોટુભાઈ પટેલ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય-૨૦૦૦
(૧) જી. એલ. એચ.૫૬૮

(iii) પ્રતાપ સિંહ વિરુદ્ધ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ ચંદીગઢ અને અન્ય-એ. આઈ.
આર.૧૯૮૦ એસ. સી.૫૭

(iv) ધનજીભાઈ રામજીભાઈ વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય-એ. આઈ.
આર.૧૯૮૫ એસ. સી.૬૦૩

(v) સી.જી.શર્મા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય-૨૦૦૧ (૩)
જી.એલ.એચ.૬૪૩

(vi) ઓમ પ્રકાશ શ્રીવાસ્તવ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ એમપી અને અન્ય-
(૨૦૦૫) ૧૧ એસ. સી. સી.૪૮૮

(vii) છયાબેન લાલશંકર મહેતા વિરુદ્ધ ગુજરાત રાજ્ય-૨૦૦૫ (૧) જી.

એલ. એચ.૭૮૭

(viii) ડિરેક્ટર (પ્રોડક્શન), હેવી એન્જિનિયરિંગ કોર્પોરેશન અને

અન્યો વિરુદ્ધ જગન્નાથ પ્રસાદ-૧૯૯૫ (સપ્લિ.) (૪) એસ. સી. સી.૬૯૯

(ix) પોપટલાલ વાસુદેવ વ્યાસ વિરુદ્ધ ગુજરાત પાણી પુરવઠા અને ગટર

વ્યવસ્થા બોર્ડ, ગાંધીનગર-૧૯૮૮ (૨) જી. એલ. એચ.૮૨

૬ આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષોના વિદ્વાન વકીલને વિસ્તૃત રીતે સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પરની સમગ્ર સામગ્રીનો ઝીણવટપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે.

૭ હાલની અરજીમાં અદાલત દ્વારા નક્કી કરવા માટે બે પ્રશ્નો ઉભા થાય છે, એટલે કે, (i) જ્યારે અરજદારને હોદ્દા પર હોવાની પુષ્ટિ કરતો અથવા પ્રોબેશન સમયગાળો ચાલુ રાખતો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોય ત્યારે પ્રોબેશનનો વિસ્તૃત સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તેની સેવાઓની

પુષ્ટિ થઈ હોવાનું માની શકાય છે કે કેમ? અને (ii) શું વાદગ્રસ્ત આદેશ સેવા સમાપ્તિનો હુકમ છે, કે પછી તે શિક્ષાત્મક અને કલંકિત પ્રકૃતિનો છે?

૮ આ પ્રશ્નોના જવાબ આપવા માટે, અરજીમાં સામેલ મુદ્દાઓ પર પ્રકાશ પાડતા ચોક્કસ ચુકાદાઓનો સંદર્ભ લેવો જરૂરી રહેશે.

૯ સૌ પ્રથમ, સમશેર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અરજદાર વતી ટાંકવામાં આવેલા અન્ય (ઉપરોક્ત) કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના સાત માનનીય ન્યાયાધીશો દ્વારા આપવામાં આવેલા ચુકાદાનો સંદર્ભ આપી શકાય છે, જે અરજીમાં ઉઠાવવામાં આવેલા બંને પ્રશ્નોને સંબોધિત કરે છે. તેથી, ચુકાદાના સંબંધિત ફક્રાઓ નીચે મુજબ કાઢવા ફળદાયી રહેશે:

“૬૨ પુરષોત્તમ લાલ ઢીંગરા વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [૧૯૫૮]
એસ.સી.આર.૮૨૮ માં આ અદાલત દ્વારા પ્રોબેશનરની સ્થિતિ પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિશ્રી દાસએ અદાલત વતી બોલતા કહ્યું હતું કે જ્યાં કોઈ વ્યક્તિની પ્રોબેશન પર સરકારી સેવામાં કાયમી હોદ્દા પર નિમણૂક કરવામાં આવે છે, ત્યાં પ્રોબેશન જીતના સમયગાળા દરમિયાન અથવા તેના અંતે તેની સેવાની સમાપ્તિ

સામાન્ય રીતે અને પોતે જ સજા નથી કારણ કે આ રીતે નિયુક્ત સરકારી કર્મચારીને આવા હોદ્દા પર ચાલુ રહેવાનો કોઈ અધિકાર નથી, સિવાય કે ખાનગી નોકરીદાતા દ્વારા પ્રોબેશન પર કાર્યરત કર્મચારી આમ કરવા માટે હકદાર છે. આવી સમાપ્તિ નોકરના પદ પર રહેવાના કોઈપણ અધિકારની જમી તરીકે કામ કરતી નથી, કારણ કે તેને આવો કોઈ અધિકાર નથી. દેખીતી રીતે આવી સમાપ્તિ સજા દ્વારા બરતરફી, દૂર કરવી અથવા ક્રમમાં ઘટાડો ન હોઈ શકે. જોકે, ઢીંગડાના કેસમાં (ઉપરોક્ત) મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિશ્રી દાસના બે મહત્વપૂર્ણ અવલોકનો છે. એક એ છે કે જો કરાર અથવા સેવા નિયમો હેઠળ સેવા સમાપ્ત કરવાનો અધિકાર અસ્તિત્વમાં હોય તો સરકારના મનમાં કાર્યરત હેતુ સંપૂર્ણપણે અપ્રસ્તુત છે. બીજું એ છે કે જો સેવાની સમાપ્તિ ગેરવર્તણૂક, બેદરકારી, બિનકાર્યક્ષમતા અથવા અન્ય ગેરલાયકાત પર આધારિત છે, તો તે સજા છે અને બંધારણની કલમ ૩૧૧નું ઉલ્લંઘન કરે છે. હેતુને અપ્રસ્તુત કેમ કહેવામાં આવે છે તેનું કારણ એ છે કે તે મનની સ્થિતિમાં હોય છે જે સ્પષ્ટ નથી. બીજી બાજુ, જો સમાપ્તિ ગેરવર્તણૂક પર આધારિત હોય તો તે ઉદ્દેશ્યપૂર્ણ અને સ્પષ્ટ છે.

૬૩ કોઈ અમૂર્ત દરખાસ્ત મૂકી શકાતી નથી કે જ્યાં પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાના ક્રમમાં વધુ કંઈ બોલ્યા વિના સમાપ્ત કરવામાં આવે છે તે સિવાય કે સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવે છે તે ક્યારેય કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં સજા તરીકે ગણી શકાય નહીં. જો કોઈ પ્રોબેશનરને ગેરવર્તણૂક અથવા બિનકાર્યક્ષમતાના આધારે અથવા સમાન કારણોસર યોગ્ય તપાસ વિના અને તેને ડિસ્ચાર્જ કરવા સામે કારણ દર્શાવવાની વાજબી તક મળ્યા વિના ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવે તો તે આપેલ કેસમાં બંધારણની કલમ ૩૧૧ (૨) ના અર્થમાં સેવામાંથી દૂર કરવા સમાન હોઈ શકે છે.

૬૪ પ્રોબેશનરની પુષ્ટિ થાય તે પહેલાં સંબંધિત અધિકારી એ વિચારણા કરવાની જવાબદારી હેઠળ છે કે પ્રોબેશનરનું કામ સંતોષકારક છે કે તે પદ માટે યોગ્ય છે કે કેમ. આ સંબંધમાં પ્રોબેશનરને સંચાલિત કરતા કોઈ નિયમોની ગેરહાજરીમાં સત્તાધિકારી એવા નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે કે નોકરી માટે અપૂરતા હોવાને કારણે અથવા નૈતિક અધોગતિ સાથે સંકળાયેલા ન હોય તેવા કોઈ પણ સ્વભાવ અથવા અન્ય હેતુ માટે પ્રોબેશનર નોકરી માટે અયોગ્ય છે અને તેથી તેને રજા આપવી આવશ્યક છે. આમાં કોઈ સજા સામેલ

નથી. સત્તામંડળનો કેટલાક કિસ્સાઓમાં એવો મત હોઈ શકે છે કે પ્રોબેશનરનું વર્તન તપાસ પર બરતરફી અથવા દૂર કરવામાં પરિણમી શકે છે. પરંતુ તે કિસ્સાઓમાં સત્તાધિકારી તપાસ ન કરી શકે અને પ્રોબેશનની સમાપ્તિ સમયે કલંક વિના જીવનના અન્ય ક્ષેત્રોમાં સારી કમાણી કરવાની તક આપવાના દષ્ટિકોણથી પ્રોબેશનરને ખાલી છૂટા કરી શકે છે. જો, બીજી બાજુ, પ્રોબેશનરને ગેરવર્તણૂક અથવા બિનકાર્યક્ષમતા અથવા ભ્રષ્ટાચારના આરોપો પર તપાસનો સામનો કરવો પડે છે, અને જો તેની સેવાઓ કલમ ૩૧૧ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા વિના સમાપ્ત કરવામાં આવે તો તે રક્ષણનો દાવો કરી શકે છે. ગોપી કિશોર પ્રસાદ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા એ.આઈ.આર.૧૯૬૦ એસ.સી.૬૮૮ માં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે જો સરકાર પ્રોબેશનર સામે તેની પ્રામાણિકતા અથવા ક્ષમતા પર કોઈ આક્ષેપ કર્યા વિના સીધી રીતે કાર્યવાહી કરે, તો તેની મુક્તિ સજા દ્વારા દૂર કરવાની અસર નહીં કરે. સરકારે સરળ રસ્તો અપનાવવાને બદલે તેમની સામે કાર્યવાહી શરૂ કરવા અને તેમને અપ્રમાણિક અને અસમર્થ અધિકારી તરીકે ઓળખાવવા માટે વધુ મુશ્કેલ રસ્તો પસંદ કર્યો.

૬૫ તપાસ હાથ ધરવાની હકીકત હંમેશા નિર્ણાયક હોતી નથી. જે નિર્ણાયક છે તે એ છે કે શું આદેશ ખરેખર સજા દ્વારા છે. (જુઓ ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ રામનારાયણ દાસ [૧૯૬૧] ૧ એસસીઆર ૬૦૬). જો કોઈ તપાસ કરવામાં આવે તો કેસની હકીકતો અને સંજોગો પર ધ્યાન આપવામાં આવશે કે કેમ તે જાણવા માટે કે શું આ આદેશ સારમાં બરતરફીનો છે, (મદન ગોપાલ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય [૧૯૬૩] ૩ એસસીઆર ૭૧૬ જુઓ). આર.સી.લેસી વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્યો (સિવિલ અપીલ નંબર ૫૯૦/૧૯૬૨ ૨૩ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૩ના રોજ નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો) માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે તે કેસના સંજોગોમાં પ્રોબેશનરની વર્તણૂકની તપાસ બાદ પસાર કરવામાં આવેલ વળતરનો આદેશ પ્રારંભિક તપાસની પ્રકૃતિમાં હતો જેથી સરકાર નક્કી કરી શકે કે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી થવી જોઈએ કે નહીં. એક પ્રોબેશનર કે જેની સેવાની શરતો પૂરી પાડવામાં આવી હતી કે તેને કોઈપણ નોટિસ વિના અને કોઈ કારણ સોંપ્યા વિના સમાપ્ત કરી શકાય છે, તે કલમ ૩૧૧ (૨) ના રક્ષણનો દાવો કરી શકતો નથી (જુઓ આર.સી.બેનર્જી વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [૧૯૬૪] ૨ એસસીઆર ૧૩૫.) કામચલાઉ કર્મચારીની સેવાઓ સમાપ્ત કરવા માટેનું કારણ હતું તે સંતોષવા માટે પ્રારંભિક

તપાસ કલમ ૩૧૧ (ચંપકલાલ જી શાહ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [૧૯૬૪] ૫ એસસીઆર ૧૯૦ જુઓ) ને આકર્ષિત ન કરવા માટે હાથ ધરવામાં આવી છે. બીજી બાજુ, કામચલાઉ નોકર અનિચ્છનીય છે તે સમાપ્તિના ક્રમમાં એક નિવેદન સજાના તત્વને આયાત કરવા માટે રાખવામાં આવ્યું છે (જુઓ જગદીશ મિત્તર વિરુદ્ધ ભારત સંઘ એ. આઈ. આર. ૧૯૬૪ એસ. સી. ૪૪૯).

૬૬ જો કેસની હકીકતો અને સંજોગો સૂચવે છે કે આદેશનો સાર એ છે કે સમાપ્તિ સજા દ્વારા છે, તો પ્રોબેશનર કલમ ૩૧૧ ની સુરક્ષા મેળવવા માટે હકદાર છે. આદેશનું સ્વરૂપ નહીં, પરંતુ તેનો વાસ્તવિક સાર નિર્ણાયક રહેશે. (જુઓ કે.એચ.ફડલીસ વિરુદ્ધ મહારાષ્ટ્ર રાજ્ય [૧૯૭૧] પૂરક એસસીઆર ૧૧૮).

૬૭ રોજગારના નિયમો હેઠળ કામચલાઉ નોકર અથવા પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાનો આદેશ અને તેનાથી વધુ કંઈપણ કલમ ૩૧૧ ને આકર્ષિત કરશે નહીં. જ્યાં વિભાગીય તપાસ પર વિચાર કરવામાં આવે અને જો હકીકતમાં કલમ ૩૧૧ સાથે તપાસ હાથ ધરવામાં ન આવે તો તે ત્યાં સુધી આકર્ષવામાં આવશે નહીં જ્યાં

સુધી તે બતાવવામાં ન આવે કે ગેરવર્તણૂક પર આધારિત અહેવાલને પગલે આદેશ કરવામાં આવ્યો છે. (બિહાર રાજ્ય વિરુદ્ધ શિવ ભિક્ષુ [૧૯૭૧] ૨ એસ.સી.આર. ૧૯૧ જુઓ.

.....

૭૦ અપીલકર્તાના વકીલે પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ [૧૯૬૮] ૩ એસસીઆર ૧ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો હતો, જેમાં આ અદાલતે એક નિષ્કર્ષ કાઢ્યો હતો કે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી કર્મચારીને પદ પર ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે. ધરમ સિંહના કેસમાં (ઉપરોક્ત) સંબંધિત નિયમમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રથમ વખતમાં પ્રોબેશન એક વર્ષ માટે હોય છે, જેમાં જોગવાઈ છે કે વિસ્તરણ સહિત પ્રોબેશનનો કુલ સમયગાળો ત્રણ વર્ષથી વધુ ન હોવો જોઈએ. ધરમ સિંહના કેસમાં (ઉપરોક્ત) તેમને પુષ્ટિના આદેશ વિના ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેથી સેવા નિયમોમાં તેનાથી વિપરીત કંઈપણ ન હોવાને કારણે એકમાત્ર

સંભવિત મત એ હતો કે જરૂરી સૂચિતાર્થ દ્વારા તેમની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે.

૭૧. સૂચિતાર્થ દ્વારા કોઈપણ પુષ્ટિ વર્તમાન કેસમાં નકારવામાં આવે છે કારણ કે ત્રણ વર્ષ પૂર્ણ થાય તે પહેલાં ઉચ્ચ અદાલતને પ્રથમ દષ્ટિએ લાગ્યું હતું કે અપીલકર્તાનું કામ તેમજ વર્તન અસંતોષકારક હતું અને ૪ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૮ના રોજ અપીલકર્તાને નોટિસ આપવામાં આવી હતી કે શા માટે તેની સેવાઓ સમાપ્ત ન કરવી જોઈએ. વધુમાં, નિયમ ૯ દર્શાવે છે કે પ્રોબેશનરની નોકરી પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન અથવા તેના અંતે સમાપ્ત કરવાની દરખાસ્ત કરી શકાય છે. આ સૂચવે છે કે જ્યાં પ્રોબેશનના અંતે નોટિસ આપવામાં આવે છે ત્યાં પ્રોબેશનનો સમયગાળો તપાસ સુધી લંબાવવામાં આવે છે નિયમ ૯ હેઠળ નોટિસ દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલી કાર્યવાહી સમાપ્ત થાય છે. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં નિયમ ૭ (૧) નું સ્પષ્ટીકરણ દર્શાવે છે કે જો ગૌણ ન્યાયાધીશની પ્રોબેશનના આ સમયગાળાની સમાપ્તિ પર પુષ્ટિ ન થાય તો પ્રોબેશનનો સમયગાળો પરોક્ષ રીતે લંબાવવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવશે. આ સૂચિત વિસ્તરણ જ્યાં પ્રોબેશનના સમયગાળાની સમાપ્તિ પર ગૌણ

ન્યાયાધીશની પુષ્ટિ થતી નથી તે ધરમ સિંહના કેસમાં (ઉપરોક્ત) જોવા મળતું નથી. વર્તમાન કેસમાં આ સમજૂતીનો અર્થ એ નથી કે પ્રોબેશનરી સમયગાળાનું ગર્ભિત વિસ્તરણ માત્ર બેથી ત્રણ વર્ષની વચ્ચે છે. તેનાથી વિપરીત સમજૂતીનો અર્થ એ છે કે ત્રણ વર્ષ માટે પ્રોબેશનના મહત્તમ સમયગાળા અંગેની જોગવાઈ નિર્દેશિકા છે અને ધરમ સિંહના કેસ (ઉપરોક્ત) થી વિપરીત ફરજિયાત નથી અને જ્યાં સુધી પુષ્ટિ કરવાનો આદેશ આપવામાં ન આવે ત્યાં સુધી પ્રોબેશનરની હકીકતમાં પુષ્ટિ થતી નથી. ”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૧૦ સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા પ્રતિપાદિત કાયદાની ઉપરોક્ત સ્થિતિ સારી છે અને આજદિન સુધી અનેક ચુકાદાઓમાં તેનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવ્યું છે અને તેનું પાલન કરવામાં આવ્યું છે. સુપ્રીમ કોર્ટે આપેલા ચુકાદા મુજબ, પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન અથવા ઉપરોક્ત સમયગાળાના અંતે પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાપ્ત કરવી એ સામાન્ય રીતે સજા સમાન નહીં હોય, કારણ કે સરકારી કર્મચારીને પ્રોબેશન દરમિયાન આ પદ પર રહેવાનો કોઈ અધિકાર નથી. જો કે, જો બરતરફી ગેરવર્તણૂક, બેદરકારી, બિનકાર્યક્ષમતા

અથવા અન્ય કોઈ ગેરલાયકતાના આધારે કરવામાં આવે છે, તો તેને શિક્ષાત્મક અને ભારતના બંધારણની કલમ ૩૧૧નું ઉલ્લંઘન ગણાવી શકાય છે અને આવા કિસ્સામાં સંબંધિત સરકારી કર્મચારીને કલમ ૩૧૧(૨) ના અર્થમાં તેની બરતરફી સામે કારણ દર્શાવવાની તક આપવામાં આવી નથી. સુપ્રીમ કોર્ટે અહેવાલિત ચુકાદાના ફક્ત-૬૪માં જણાવ્યું છે કે પ્રોબેશનરની પુષ્ટિ થાય તે પહેલાં, સંબંધિત અધિકારી પ્રોબેશનરનું કામ સંતોષકારક છે કે નહીં અને તે પદ માટે યોગ્ય છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેવાની જવાબદારી હેઠળ છે. આ પદ માટે પ્રોબેશનરની યોગ્યતા, તેથી, પુષ્ટિ આદેશ પસાર કરી શકાય તે પહેલાં એક પૂર્વશરત છે. જો સંબંધિત અધિકારી એવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચે કે પ્રોબેશનરની સેવાઓ સંતોષકારક નથી, તો અસંતોષકારક સેવાઓના આધારે બરતરફીનો આદેશ સજા અથવા કલંક સમાન નહીં હોય. એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં ગેરવર્તણૂકના આરોપો પર તપાસ હાથ ધરવામાં આવે છે અને કલમ ૩૧૧ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કર્યા વિના પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવે છે, ત્યારે પરિસ્થિતિ અલગ હશે અને પ્રોબેશનર રક્ષણનો દાવો કરી શકે છે. હાથમાં રહેલા કેસમાં આવી સ્થિતિ નથી, જ્યાં અરજદારની સેવાઓ અસંતોષકારક હોવાના આધારે સમાપ્ત કરવામાં આવી છે.

૧૧ ઉપરોક્ત ચુકાદાના ફકરા-૭૦ અને ૭૧માં, સુપ્રીમ કોર્ટે પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણયની ચર્ચા કરી છે, જેના પર અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એક નિષ્કર્ષ કાઢવામાં આવ્યો હતો કે જે કર્મચારીને પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી પદ પર ચાલુ રહેવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે, તેને સૂચિતાર્થ દ્વારા પદ પર પુષ્ટિ માનવામાં આવે છે. પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં, સંબંધિત નિયમમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે પ્રોબેશન, પ્રથમ વખતમાં, એક વર્ષ માટે છે, જેમાં જોગવાઈ છે કે વિસ્તરણ સહિત પ્રોબેશનનો કુલ સમયગાળો ત્રણ વર્ષથી વધુ ન હોવો જોઈએ. તે કેસમાં અરજદારને પુષ્ટિના આદેશ વિના ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી અને તેથી, સંબંધિત નિયમને ધ્યાનમાં રાખીને અને સેવાના નિયમોમાં કંઈ વિરોધાભાસી ન હોવાથી, તેને જરૂરી સૂચિતાર્થ દ્વારા પુષ્ટિ આપવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવતું હતું. જો કે, આગામી ફકરામાં (ફકરો-૭૧), સુપ્રીમ કોર્ટે ધરમ સિંહના કેસને અલગ પાડતા કહ્યું છે કે, સંબંધિત નિયમો અનુસાર, સમશેર સિંહના કેસમાં, નિયમના સ્પષ્ટીકરણનો, તેનાથી વિપરીત, અર્થ એ છે કે ધરમ સિંહના કેસથી વિપરીત, ત્રણ વર્ષ માટે પ્રોબેશનના મહત્તમ સમયગાળા અંગેની જોગવાઈ

નિર્દેશિકા છે અને ફરજિયાત નથી અને પુષ્ટિના આદેશ ન થાય ત્યાં સુધી પ્રોબેશનરની હકીકતમાં પુષ્ટિ થતી નથી.

૧૨ કાયદાનું ઉપરોક્ત સ્પષ્ટીકરણ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે જે ભાષામાં નિયમોને જોડવામાં આવ્યા છે તે અત્યંત મહત્વની છે, કારણ કે તે ધારાસભાનો હેતુને દર્શાવે છે. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, વર્તમાન કેસમાં, સંબંધિત પક્ષો વતી ટાંકવામાં આવેલા અન્ય ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરતા પહેલા સંબંધિત નિયમોનું પુનઃઉત્પાદન કરવું જરૂરી રહેશે.

૧૩ નિયમોનો નિયમ ૧૦-એ નીચે મુજબ છે:

“૧૦-એ પ્રોબેશન સમયગાળો:

આ નિયમો અથવા રાજ્ય સેવા અથવા ગૌણ સેવામાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ સેવા અથવા પદ પર ભરતીને લગતા કોઈપણ નિયમો અથવા આદેશોમાં કંઈપણ હોવા છતાં, સીધી પસંદગી દ્વારા વર્ગ-૧ અથવા વર્ગ-૨ સેવા અથવા પદ પર નિયુક્ત ઉમેદવાર બે વર્ષના

સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર રહેશે અને વર્ગ-૩ સેવા અથવા પદ પર તેમની નિમણૂકના કિસ્સામાં એક વર્ષના સમયગાળા માટે:

પરંતુ નિમણૂક અધિકારી, જો તેને કોઈ પણ સંજોગોમાં યોગ્ય લાગે, તો વર્ગ-૧ અને વર્ગ-૨ સેવા અથવા હોદ્દાના કિસ્સામાં પ્રોબેશનનો સમયગાળો વધુ બે વર્ષ અને વર્ગ-૩ સેવા અથવા હોદ્દાના કિસ્સામાં વધુ એક વર્ષ માટે લંબાવી શકે છે:

વધુમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો કોઈ પણ સંજોગોમાં પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન વિભાગીય પરીક્ષા પાસ કરવી એ આવા પ્રોબેશનનો સમયગાળો પૂર્ણ કરવા માટેની પૂર્વશરત તરીકે નક્કી કરવામાં આવે અને જ્યાં પ્રોબેશન તેના નિયંત્રણ બહારના કારણોસર નિયમો હેઠળ તેને સ્વીકાર્ય નિયત તકોમાં પાસ ન થઈ શકે ત્યાં પ્રોબેશનના સમયગાળા પર ઉપરોક્ત ટોચમર્યાદા લાગુ થશે નહીં.

પરંતુ એ પણ કે આ નિયમમાં કંઈપણ નિયમ હાથે હેઠળ કરારના આધારે ગૌણ સેવાઓમાં કરવામાં આવેલી નિમણૂકો પર લાગુ થશે નહીં.

(ખાસ ધ્યાન દોરવા માટે ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૧૪ ઉપરોક્ત નિયમમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે વર્ગ-૧ પદ અથવા વર્ગ-૨ પદ પર નિમણૂક કરાયેલ સીધી ભરતી, પ્રથમ વખતમાં બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન હેઠળ મૂકવામાં આવશે. નિયમ ૧૦-એની પ્રથમ જોગવાઈ મુજબ પ્રોબેશનનો સમયગાળો વધુ બે વર્ષ માટે લંબાવી શકાય છે.અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા નિયમના આ ભાગ પર ભારપૂર્વક આધાર રાખવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન સહાયક સરકારી પ્લીડરે સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમોના નિયમ ૪ નો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે અહીં નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

“૪ સીધી પસંદગી દ્વારા નિયુક્ત ઉમેદવાર બે વર્ષ માટે પ્રોબેશન પર રહેશે અને તેણે તે માટે સરકાર દ્વારા બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર ગુજરાતી અથવા હિન્દી અથવા બંનેમાં પરીક્ષા પાસ કરવી પડશે. ”

૧૫ વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, સહાયક ચેરિટી કમિશનરના પદ પર સીધી પસંદગી દ્વારા નિમણૂક પામેલા અરજદારને બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર મૂકવામાં આવશે અને આ સંબંધમાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર ગુજરાતી અથવા હિન્દી ભાષાઓમાં અથવા બંનેમાં પરીક્ષા પાસ કરવી પડશે.

૧૬ અરજદાર વતી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તેણે ગુજરાત માધ્યમિક બોર્ડની પરીક્ષા ગુજરાતી સાથે પ્રથમ વર્ગમાં ઉચ્ચ સ્તરની ભાષા તરીકે, તેમજ ઉચ્ચ માધ્યમિક પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા પણ પ્રથમ વર્ગમાં પાસ કરી છે. દલીલ એ છે કે અરજદાર ગુજરાતી ભાષામાં નિપુણ હોવાથી, સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમોના નિયમ ૪ દ્વારા પ્રદાન કરાયેલ વિભાગીય પરીક્ષા પાસ કરવાની જરૂર નથી. તે આગળ અરજદારનો કેસ છે કે તેણે ગુજરાત વિધાપીઠ દ્વારા આયોજિત "હિન્દી વિનીત" ની પરીક્ષા પાસ કરી છે, જે સ્નાતકની સમકક્ષ છે અને રાજ્ય દ્વારા તેના વિવિધ પરિપત્રો દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે, તેથી, તેણીએ હિન્દી ભાષામાં પણ કોઈ પરીક્ષા પાસ કરવાની જરૂર નથી.

૧૭ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે એમ.પી.ની હાઈકોર્ટ શ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્યો વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર ભારે

આધાર રાખ્યો છે, અને રજૂઆત કરી છે કે અરજદારનો કેસ કેસોની પ્રથમ પંક્તિ હેઠળ આવે છે, જેમ કે સુપ્રીમ કોર્ટે ઉપરોક્ત ચુકાદામાં જણાવ્યું હતું. આમ હોવાથી, પ્રોબેશનનો સમયગાળો લંબાવવાનો અથવા પોસ્ટમાં તેણીની પુષ્ટિ કરવાનો કોઈ આદેશ પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સમાપ્ત થયા પછી પણ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હતો, તેથી તેની સેવાઓની અસરથી પોસ્ટમાં પુષ્ટિ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે.

૧૮ બીજી બાજુ, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે દલીલ કરી છે કે, અરજદારે તેના પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન ગુજરાતી અને હિન્દીમાં વિભાગીય પરીક્ષા પાસ કરવી જરૂરી હોવાથી, તેનો કેસ ઉપરોક્ત ચુકાદામાં ઉલ્લેખિત કેસોની ત્રીજી પંક્તિ હેઠળ આવશે, કારણ કે તેની પુષ્ટિ થાય તે પહેલાં ચોક્કસ કાર્ય કરવાની જરૂર પડશે.

૧૯ એમ.પી.ની હાઈકોર્ટના શ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્ય વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (સુપ્રા)ચુકાદાનો સંબંધિત અંશ, જે અરજદાર અને વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવ્યો છે, તે અહીં નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

“૧૧ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રમાં માન્ય સમર્થનનો પ્રશ્ન, જે સંબંધિત સેવા નિયમોની ભાષા પર આધારિત છે, તે વિવિધ નિર્ણયોમાં સંખ્યા વિના આ અદાલત સમક્ષ વિચારણાનો વિષય રહ્યો છે અને આ મુદ્દા પર ત્રણ પ્રકારના કેસ છે. કેસોની એક પંક્તિ એ છે કે જ્યાં સેવાના નિયમો અથવા નિમણૂક પત્રમાં પ્રોબેશનનો સમયગાળો નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે અને તેને લંબાવવાની સત્તા પણ પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો નિર્ધારિત કર્યા વિના સત્તાધિકારીને આપવામાં આવી છે અને જો અધિકારી નિર્ધારિત અથવા વિસ્તૃત અવધિથી આગળ ચાલુ રહે છે, તો તેની પુષ્ટિ થઈ હોવાનું માની શકાતું નથી. આવા કિસ્સાઓમાં પ્રોબેશનનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી કોઈપણ સમયે સમાપ્તિ સામે કોઈ પ્રતિબંધ નથી. અન્ય કિસ્સાઓ એ છે કે જ્યાં નિયમોમાં પ્રારંભિક પ્રોબેશન અને તેના વિસ્તરણ માટેની જોગવાઈ હોય, ત્યાં આવા વિસ્તરણ માટે મહત્તમ સમયગાળો પણ આપવામાં આવે છે, જેનાથી આગળ પ્રોબેશન લંબાવવાની મંજૂરી નથી. આવા કિસ્સાઓમાં નિષ્કર્ષ એ છે કે સંબંધિત અધિકારીને તેની સમાપ્તિ આદેશની સમાપ્તિ પહેલાં પસાર ન કરવામાં આવે તે કિસ્સામાં પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સમાપ્ત થયા પછી તેની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવે છે. કેસોની છેલ્લી પંક્તિ એ છે કે જ્યાં

નિયમો હેઠળ પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સૂચવવામાં આવે છે, પરંતુ તે માટે પુષ્ટિકરણનો આદેશ જારી કરીને અને પુષ્ટિકરણના હેતુઓ માટે પરીક્ષણ પાસ કરીને નોકરીદાતા તરફથી ચોક્કસ કાર્યની જરૂર પડે છે. આવા કિસ્સાઓમાં, જો પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સમાપ્ત થઈ ગયો હોય અને ન તો પુષ્ટિકરણનો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય કે ન તો સંબંધિત વ્યક્તિએ જરૂરી પરીક્ષા પાસ કરી હોય, તો પણ તેની પુષ્ટિ માત્ર એટલા માટે થઈ હોવાનું મानी શકાતું નથી કારણ કે આ સમયગાળો સમાપ્ત થઈ ગયો છે.

૧૨ હવે આપણે એવા કેસોની પ્રથમ હરોળને ધ્યાનમાં લેવા આગળ વધીએ છીએ જેમાં સૌથી પહેલું છે સુખબંસ સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય, (૧૯૬૩) ૧ એસસીઆર ૪૧૬. તે કિસ્સામાં બંધારણીય બેન્ચ પંજાબ સિવિલ સર્વિસ (એક્ટિવ શાખા) નિયમો, ૧૯૩૦ના નિયમ ૨૨ હેઠળ પુષ્ટિના પ્રશ્ન પર વિચારણા કરી રહી હતી, જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે સેવામાં પ્રથમ નિમણૂક પર ઉમેદવાર ૧૮ મહિનાના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર રહેશે અને તેની પરંતુક રાજ્યપાલને પ્રોબેશનનો સમયગાળો વધારવા માટે સક્ષમ બનાવે છે. ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૨૪ માં જોગવાઈ કરવામાં

આવી છે કે નિયત અથવા વિસ્તૃત પ્રોબેશનનો સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી, સેવાનો સભ્ય મૂળ નિમણૂક માટે લાયક ગણાશે. આ અદાલત દ્વારા એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે પ્રોબેશનર આપમેળે સેવાના કાયમી સભ્યનો દરજ્જો પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી, સિવાય કે જે નિયમો હેઠળ તેની નિમણૂક કરવામાં આવે છે તે આવા પરિણામ માટે સ્પષ્ટપણે જોગવાઈ કરે અને તે કેસમાં નિયમોમાં આવી કોઈ જોગવાઈ ન હોય. નિયમો ૨૨, ૨૩ અને ૨૪ નો અર્થ એ થાય છે કે આવા પ્રોબેશનર માત્ર મૂળ કાયમી નિમણૂક માટે લાયક છે, જ્યાં પ્રોબેશનરને નિયમ ૨૩ હેઠળ સરકાર દ્વારા આ આધાર પર પરત કરવામાં આવતો નથી કે સરકારના મતે તેનું કાર્ય અથવા વર્તન અસંતોષકારક હોવાનું જણાયું હતું અને જ્યાં તેની સેવા નિયમ ૨૩ હેઠળ સમાપ્ત કરવામાં આવી નથી, ત્યાં તે પ્રોબેશનર તરીકે ચાલુ રહે છે, પરંતુ મૂળ કાયમી નિમણૂક માટેની લાયકાત જરૂરી છે. નિયમો અનુસાર, પ્રોબેશનરી સમયગાળાના અંતે, એક પ્રોબેશનર કે જેને ન તો બરતરફ કરવામાં આવે છે અને ન તો મૂળ હોદ્દામાં સમાવી લેવામાં આવે છે, તે કાયમી બનવા માટે પાત્ર બનશે અને તે પ્રોબેશનર તરીકે ચાલુ રહેશે. વ્યક્તિ પ્રોબેશનર છે તે જ હકીકત સૂચવે છે કે તેણે જે ઉચ્ચ પદ પર ફરજ બજાવી રહ્યો છે તેના માટે તેણે તેની મૂલ્ય અને

યોગ્યતા સાબિત કરવી પડશે. જો તેનું કામ સંતોષકારક ન જણાય,
તો તે કોઈ કારણ આપ્યા વિના પણ તેના મૂળ પદ પર પાછા ફરવા
માટે જવાબદાર છે. આ કેસમાં, આ અદાલતે વધુમાં અવલોકન કર્યું
હતું કે તે કહેવું યોગ્ય રહેશે નહીં કે પ્રોબેશનરને તે ઉચ્ચ પદ પર કોઈ
અધિકાર છે જેમાં તે કાર્યરત છે અથવા પુષ્ટિ મેળવવાનો અધિકાર છે
અને તે માત્ર કાયમી હોદ્દામાં સમાવિષ્ટ થવા માટે લાયક બનાવવામાં
આવેલ પ્રોબેશનર હોવાથી, તેનાથી વધુ સારી સ્થિતિમાં નથી.

.....

૨૨ ઓમ પ્રકાશ મૌર્ય વિરુદ્ધ યુ.પી.સહકારી ખાંડ ફેક્ટરીઝ ફેડરેશન,
લખનૌ અને અન્યો, (૧૯૮૬) (સપ્લિ.) એસ.સી.સી.૯૫,
એમ.કે.અગ્રવાલ વિરુદ્ધ ગુડગાંવ ગ્રામીણ બેંક અને અન્યો (૧૯૮૭)
(સપ્લિ.) એસ.સી.સી.૬૪૩, ગુજરાત રાજ્ય વિરુદ્ધ અખિલેશ
સી.ભાર્ગવ અને અન્યો, (૧૯૮૭) ૪ એસ.સી.સી.૪૮૨, જે એવા
કિસ્સાઓ છે જેમાં પ્રોબેશનની મુદત લંબાવવા માટેનો મહત્તમ
સમયગાળો સૂચવવામાં આવ્યો હતો અને ઉપરોક્ત સમયગાળાની

સમાપ્તિ પછી તેને રદ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અધિકારીને અમાન્ય હેરવવામાં આવ્યો હતો.તેની પુષ્ટિ થઈ હોવાનું માનવામાં આવે છે.

૨૩ કેસોની છેલ્લી હરોળમાં, આપણે સૌપ્રથમ સમશેર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય (૧૯૭૪) ૨ એસ.સી.સી.૮૩૧ના કેસમાં આ અદાલતના સાત ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણયનો ઉલ્લેખ કરી શકીએ છીએ, જ્યાં અદાલત પંજાબ સિવિલ સર્વિસીસ (ન્યાયિક શાખા) નિયમો ૧૯૫૧ હેઠળ કેસ પર વિચારણા કરી રહી હતી, જેમાં પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો ત્રણ વર્ષ તરીકે સૂચવવામાં આવ્યો હતો. ત્યાં એક સમશેર સિંહની ૧/૫/૧૯૬૪ પર પ્રોબેશન પર ગૌણ ન્યાયાધીશ તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. ૨૨/૩/૧૯૬૭ પર એક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી જેમાં તેમને કારણ બતાવવાની જરૂર હતી કે તેમની સેવાઓ શા માટે સમાપ્ત કરવામાં ન આવે કારણ કે તેઓ નોકરી માટે અયોગ્ય હોવાનું જણાયું હતું કારણ કે તેમની સામે ગંભીર આરોપો હતા. કારણદર્શક અરજી દાખલ કર્યા પછી, સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. અન્ય એક વ્યક્તિ, ઈશ્વર ચંદ અગ્રવાલને શરૂઆતમાં બે વર્ષના સમયગાળા માટે પ્રોબેશન પર ન્યાયિક અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા

અને મહત્તમ ત્રણ વર્ષનો સમયગાળો ૧૧/૧૧/૧૯૬૮ પર સમાપ્ત થયો હતો. ત્યારબાદ, જેમ કે ઉચ્ચ અદાલતને જાણવા મળ્યું કે ન્યાયિક અધિકારીનું કામ તેમજ વર્તન અસંતોષકારક હતું અને તેમની સામે ગંભીર આરોપો હતા, તેમની સેવાઓ શા માટે સમાપ્ત ન કરવામાં આવે તે અંગે નોટિસ આપવામાં આવી હતી અને આખરે કારણદર્શક રજૂઆત કર્યા પછી, ૧૫/૧૨/૧૯૬૮ પર પૂર્ણ અદાલતની ભલામણ પર, સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. બંને સત્તાધીશોએ પંજાબ હાઈકોર્ટ સમક્ષ અલગ અલગ રિટ અરજીઓ દાખલ કરીને સમાપ્તિના આદેશને પડકાર્યો હતો, જેને આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ દાખલ કરવાની જરૂરિયાતને નકારી કાઢવામાં આવી હતી.

૨૪સમશેર સિંહના કિસ્સામાં, ધરમ સિંહ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં બંધારણીય બેન્ચ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાને મંજૂરી આપવામાં આવી હતી, પરંતુ સંબંધિત નિયમની ભાષાને કારણે તેને અલગ પાડવામાં આવ્યો હતો, ખાસ કરીને નિયમ ૭ (૧) ના સ્પષ્ટીકરણમાં અને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો ત્રણ વર્ષ તરીકે નિર્ધારિત કરવાની જોગવાઈ નિર્દેશિકા છે અને ફરજિયાત નથી અને પ્રોબેશનનો સમયગાળો ત્રણ વર્ષના

સમયગાળાથી પણ આગળ વધારવામાં આવ્યો હોવાનું માનવામાં આવશે, જ્યાં સુધી નોટિસ દ્વારા શરૂ થયેલી કાર્યવાહી પ્રોબેશનરની પુષ્ટિ અથવા ડિસ્ચાર્જ દ્વારા સમાપ્ત ન થાય. તે કિસ્સામાં ખાસ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે સંબંધિત નિયમોની પ્રકૃતિને ધ્યાનમાં રાખીને સૂચિતાર્થ દ્વારા કોઈ પુષ્ટિ થઈ શકતી નથી. પરંતુ અદાલતને તેમાં જાણવા મળ્યું હતું કે ઉપરોક્ત બંને વ્યક્તિઓની સેવાઓ ગેરવર્તણૂકના ગંભીર આરોપો પર સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી, જે નિયમ ૯ હેઠળ જરૂરી હોય તેટલી જ તપાસ કરીને કરી શકાતી હતી અને તે જ કરવામાં આવી ન હતી. સમાપ્તિના આદેશોને ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૯ તેમજ બંધારણની કલમ ૩૧૧ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન હોવાનું માનવામાં આવ્યું હતું અને પરિણામે આ અદાલત દ્વારા તેને રદ કરવામાં આવ્યા હતા. ”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૨૦ પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ (ઉપરોક્ત) માં, સુપ્રીમ કોર્ટની બંધારણીય ખંડપીઠે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:

“૬ નિયમ ૬ (૧) માં ઉલ્લેખિત કર્મચારીઓએ પ્રથમ વખત ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૫૭થી શરૂ કરીને એક વર્ષ માટે પ્રોબેશન પર તેમની જગ્યાઓ સંભાળી હતી. કર્મચારીની પ્રોબેશનનો એક વર્ષનો સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી, કલમ ૬ (૩) હેઠળ નિમણૂક અધિકારી માટે કાર્યવાહીના ચાર અભ્યાસક્રમો ખુલ્લા હતા. સત્તાધિકારી કાં તો (એ) પ્રોબેશનનો સમયગાળો લંબાવી શકે છે, જો કે પ્રોબેશનનો કુલ સમયગાળો ત્રણ વર્ષથી વધુ ન હોય, અથવા (બી) જો કર્મચારીને કોઈ નીચલા હોદ્દા પરથી બઢતી આપવામાં આવી હોય તો તેને તેના અગાઉના હોદ્દા પર પરત મોકલી શકે છે, અથવા (સી) પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન તેનું કામ અથવા વર્તન અસંતોષકારક હોય તો તેની સેવાઓ છોડી શકે છે, અથવા (ડી) તેની નિમણૂકની પુષ્ટિ કરી શકે છે. તે પ્રતિવાદીઓની એક વર્ષની પ્રોબેશન અવધિ પૂર્ણ થવા પર તેમના સંબંધમાં આમાંથી કોઈ એક આદેશ પસાર કરી શકે છે. પરંતુ સત્તામંડળે તેમને નિયમ ૬(૩) હેઠળ લેખિતમાં કોઈ આદેશ પસાર કર્યા વિના તેમના હોદ્દા પર ચાલુ રહેવાની મંજૂરી આપી હતી. કોઈ ઔપચારિક આદેશની ગેરહાજરીમાં, પ્રશ્ન એ છે કે શું આ કેસોના સાબિત તથ્યોમાંથી જરૂરી સૂચિતાર્થ દ્વારા, સત્તામંડળે પ્રતિવાદીઓના સંદર્ભમાં નિયમ ૬ (૩) હેઠળ કોઈ આદેશ પસાર કર્યો હોવાનું માનવું

જોઈએ, અને જો એમ હોય તો, કયો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાનું માનવું જોઈએ.

.....

૯ ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૦ ના રોજ પ્રોબેશનનો વિસ્તૃત સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તરત જ, નિમણૂક અધિકારી પ્રતિવાદીઓની સેવાઓ આપી શકે છે જો પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન તેમનું કાર્ય અથવા વર્તન સત્તામંડળના અભિપ્રાયમાં અસંતોષકારક હતું. પ્રોબેશનનો વિસ્તૃત સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તેમની સેવાઓ પૂરી કરવાને બદલે, સત્તામંડળે તેમને ૧૯૬૩માં અમુક સમય સુધી તેમના હોદ્દા પર જાળવી રાખ્યા હતા અને તેમને ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૨ના રોજ બાકી રહેલા પગારવધારા સહિત પગારમાં વાર્ષિક વધારો કરવાની મંજૂરી આપી હતી. નિયમોમાં તેમને પુષ્ટિ પહેલાં કોઈ પણ પરીક્ષા પાસ કરવાની અથવા અન્ય કોઈ શરત પૂર્ણ કરવાની જરૂર નહોતી. ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૦ના રોજ તેમની સેવાઓ પૂરી પાડવા અને તેમને કામચલાઉ કર્મચારીઓ તરીકે ફરીથી નિયુક્ત કરવા માટે કોઈ અનિવાર્ય કારણ નહોતું અને ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે આ નિષ્કર્ષ

કાઢવાનો ઇનકાર કર્યો હતો કે તેમને સેવામાંથી છૂટા કરવામાં આવ્યા હતા અને ફરીથી નોકરી આપવામાં આવી હતી. આ સંજોગોમાં, ઉચ્ચ અદાલતે યોગ્ય રીતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે પ્રતિવાદીઓની પુષ્ટિ થઈ હોવાનું માનવામાં આવવું જોઈએ. તેમના હોદ્દા પર. નિમણૂક સત્તામંડળે લેખિતમાં પુષ્ટિના ઔપચારિક આદેશો પસાર કર્યા ન હોવા છતાં, ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૬૦ પછી તેમને તેમના હોદ્દા પર ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપીને પુષ્ટિના આદેશો પસાર કર્યા હોવાનું માનવું જોઈએ. આવી પુષ્ટિ પછી, સત્તાધિકારીને નિયમ ૬ (૩) હેઠળ તેમની સેવાઓ પૂરી પાડવાની કોઈ સત્તા ન હતી કારણ કે પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન તેમનું કાર્ય અથવા વર્તન અસંતોષકારક હતું. તે અનુસરે છે કે વિવાદિત આદેશોની તારીખો પર, પ્રતિવાદીઓને તેમના હોદ્દા પર રહેવાનો અધિકાર હતો. વિવાદિત આદેશો તેમને આ અધિકારથી વંચિત રાખ્યા હતા અને સજા દ્વારા સેવામાંથી દૂર કરવા સમાન હતા. પંજાબ સિવિલ સર્વિસીસ (સજા અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૫૨ માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના અને બંધારણની કલમ ૩૧૧ ની બંધારણીય જરૂરિયાતોને અનુરૂપ કર્યા વિના સેવામાંથી દૂર કરી શકાતું નથી. પંજાબ સિવિલ સર્વિસીસ (સજા અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૫૨માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરવામાં

આવ્યું ન હોવાથી અને કલમ ૩૧૧ના બંધારણીય રક્ષણનું ઉલ્લંઘન કરવામાં આવ્યું હોવાથી, હાઈકોર્ટ દ્વારા વિવાદિત આદેશોને યોગ્ય રીતે રદ કરવામાં આવ્યા હતા. ”

૨૧ સમશેર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય (ઉપરોક્ત) કેસમાં ચુકાદાના અવલોકન પરથી જોઈ શકાય છે તેમ, ધરમ સિંહના કેસનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો અને નિર્ધારિત સિદ્ધાંતને મંજૂરી આપવામાં આવી હોવા છતાં, તે સંબંધિત નિયમોના સંદર્ભમાં અલગ હતો.

૨૨ તેથી, સુપ્રીમ કોર્ટે એમ.પી.ની હાઈકોર્ટમાં શ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્ય વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (સુપ્રા) માં, સમશેર સિંહ વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય (સુપ્રા) અને પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ (સુપ્રા) ના કેસમાં ચુકાદાઓ સહિત પ્રોબેશન, પુષ્ટિ અને ડીમ્ડ પુષ્ટિ સંબંધિત તમામ સંબંધિત ચુકાદાઓ સાથે વ્યાપક રીતે વ્યવહાર કર્યા પછી, સંબંધિત નિયમો અનુસાર ત્રણ પંક્તિઓમાં ડીમ્ડ પુષ્ટિ સંબંધિત કાયદાના સિદ્ધાંતો ઘડ્યાં છે, જેમ કે અહીં ઉપર ટાંકવામાં આવ્યા છે.

૨૩ એમ.પી.હાઈકોર્ટ ધ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્યો વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર
(ઉપરોક્ત) માં ઉદ્દેખિત અન્ય એક ચુકાદો એસ.સુખબંસ સિંહ વિરુદ્ધ
પંજાબ રાજ્ય-એ.આઈ.આર.૧૯૬૨ એસ.સી.૧૭૧૧માંબંધારણીય
ખંડપીઠનું હતું, જેમાં એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે પ્રોબેશનરી સમયગાળાના
અંતે, એક પ્રોબેશનર, જેને ન તો બરતરફ કરવામાં આવે છે કે ન તો મૂળ
હોદ્દા પર સમાવી લેવામાં આવે છે, તે કાયમી બનવા માટે પાત્ર રહેશે અને
જ્યાં સુધી તેને કાયમી હોદ્દા પર પાછો ન લાવવામાં આવે અથવા સમાવી
લેવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે પ્રોબેશનર તરીકે ચાલુ રહેશે. વ્યક્તિ પ્રોબેશનર
છે તે જ હકીકત સૂચવે છે કે તેણે જે ઉચ્ચ પદ પર ફરજ બજાવી રહ્યો છે તેના
માટે તેની યોગ્યતા સાબિત કરવી પડશે. જો તેનું કામ સંતોષકારક ન
જણાય, તો તે કોઈ કારણ આપ્યા વિના પણ તેના મૂળ પદ પર પાછા ફરવા
માટે જવાબદાર રહેશે. તેથી, એવું કહેવું યોગ્ય રહેશે નહીં કે પ્રોબેશનરને તે
ઉચ્ચ પદ પર કોઈ અધિકાર છે જેમાં તે કાર્યરત છે અથવા તેની પુષ્ટિ કરવાનો
અધિકાર છે. પ્રોબેશનર, માત્ર કાયમી હોદ્દામાં સમાવી લેવા માટે લાયક
હોવાથી, તેનાથી વધુ સારી સ્થિતિમાં નથી. વર્તમાન કેસમાં, સમાપ્તિ આદેશ
એ આધાર પર પસાર કરવામાં આવ્યો છે કે પ્રોબેશનના સમયગાળા
દરમિયાન અરજદારની સેવાઓ સંતોષકારક ન હોવાનું જણાયું હતું. તેથી, આ

અદાલતને ધ્યાનમાં રાખીને, પંજાબ રાજ્ય વિરુદ્ધ ધરમ સિંહ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં ચુકાદો અરજદારના કેસને લાગુ પડશે નહીં.

૨૪ માન્ય પુષ્ટિના પ્રથમ મુદ્દા પર પાછા ફરતા, એ હકીકત અંગે કોઈ શંકા નથી કે અરજદારની ચેરિટી કમિશનર નિયમો હેઠળ સીધી ભરતી તરીકે સહાયક ચેરિટી કમિશનર તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. આ સ્થિતિ હોવાથી, તે નકારી શકાય નહીં કે અરજદારના કિસ્સામાં ઉપરોક્ત નિયમો લાગુ પડે છે. આસિસ્ટન્ટ ચેરિટી કમિશનર રૂલ્સના નિયમ ૪માં સ્પષ્ટપણે જણાવવામાં આવ્યું છે કે સીધી પસંદગી દ્વારા નિયુક્ત ઉમેદવાર બે વર્ષ માટે પ્રોબેશન પર રહેશે અને તેણે તે સંબંધમાં સરકાર દ્વારા બનાવવામાં આવેલા નિયમો અનુસાર ગુજરાતી અથવા હિન્દી અથવા બંનેમાં પરીક્ષા પાસ કરવી પડશે. અરજદારને બે વર્ષના પ્રારંભિક સમયગાળા માટે પ્રોબેશન હેઠળ મૂકવામાં આવ્યો છે, જેને નિયમોના નિયમ ૧૦-એ મુજબ વધુ બે વર્ષ માટે લંબાવી શકાય છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરવાની માંગ કરી હતી કે આસિસ્ટન્ટ ચેરિટી કમિશનર નિયમો નિયમોના નિયમ ૧૦-એ ને ધ્યાનમાં રાખીને લાગુ થશે નહીં કારણ કે નિયમ ૧૦-એ બિન-અવરોધક કલમથી શરૂ થાય છે. તે સાચું હોઈ શકે છે કે નિયમ ૧૦-એ બિન-અસ્થાયી કલમથી શરૂ થાય છે અને ગુજરાત રાજ્યની સેવામાં તમામ સરકારી કર્મચારીઓની

પ્રોબેશનના સમયગાળાને સંચાલિત કરશે. જો કે, એવું નથી કે ગુજરાત રાજ્ય હેઠળ સેવાના વર્ગ માટે ઘડવામાં આવેલા ચોક્કસ નિયમોનું અસ્તિત્વ છે, આ કિસ્સામાં, સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમો, નિયમોના નિયમ ૧૦-એ માં માન્ય નથી. નિયમ ૧૦-એ નો બીજો પરંતુક એવી પરિસ્થિતિને માન્યતા આપે છે અને તેની જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન વિભાગીય પરીક્ષા પાસ કરવી એ આવા પ્રોબેશન સમયગાળો પૂર્ણ કરવા માટે પૂર્વશરતની શરત તરીકે નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે પરંતુ પ્રોબેશનર તેના નિયંત્રણની બહારના કારણોસર નિર્ધારિત તકોમાં ઉપરોક્ત પરીક્ષા પાસ કરી શકતો નથી. બીજી જોગવાઈ, હકીકતમાં, વિભાગીય પરીક્ષા પાસ કરવા માટેની છૂટની પ્રકૃતિ છે, જે નિયમો અનુસાર પ્રોબેશનરી સમયગાળો પૂર્ણ કરવા માટે પૂર્વશરત શરત તરીકે સૂચવવામાં આવે છે, જો પ્રોબેશનર તેના નિયંત્રણની બહારના કારણોસર ઉપરોક્ત પરીક્ષા પાસ કરી શકતો નથી. ઉપરોક્ત પરંતુક પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે ગુજરાત રાજ્યની સેવામાં કેડર અથવા પદને સંચાલિત કરતા ચોક્કસ નિયમોનું અસ્તિત્વ અને લાગુ પડવાની ક્ષમતાને નિયમોના નિયમ ૧૦-એ માં માન્યતા આપવામાં આવી છે. તે અરજદારનો કેસ નથી કે તે તેના નિયંત્રણની બહારના કારણોસર સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમો હેઠળ સૂચવવામાં આવેલી વિભાગીય પરીક્ષાઓ પાસ કરી શકી ન હતી. આથી, નિયમ ૧૦-એની બીજી જોગવાઈ

અરજદારના કિસ્સામાં લાગુ થશે નહીં. જો કે, આ જોગવાઈને માત્ર એ પાસાને સ્પષ્ટ કરવા માટે રજૂ કરવામાં આવી રહી છે કે આ કિસ્સામાં સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમો જેવા સેવાને સંચાલિત કરતા ચોક્કસ નિયમો નિયમ ૧૦- એ દ્વારા નાબૂદ કરવામાં આવતા નથી. આ અદાલતને ધ્યાનમાં રાખીને, સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમનો નિયમ ૪, જે બે વર્ષના પ્રોબેશન સમયગાળાને ફરજિયાત બનાવે છે અને ગુજરાતી અને હિન્દી ભાષાઓમાં પરીક્ષા પાસ કરવી જરૂરી છે, તે અરજદારના કિસ્સામાં સ્પષ્ટપણે લાગુ થશે.

૨૫ સુપ્રીમ કોર્ટે જણાવ્યા મુજબ એમ.પી.હાઈકોર્ટ શ્રુ રજિસ્ટ્રાર અને અન્યો વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (ઉપરોક્ત) માં, કેસોની છેલ્લી પંક્તિ એ છે કે જ્યાં નિયમો મહત્તમ પ્રોબેશન સમયગાળા માટે જોગવાઈ કરે છે, તેમ છતાં, એમ્પ્લોયર તરફથી ચોક્કસ કાર્ય, પુષ્ટિકરણનો આદેશ જારી કરવામાં, અથવા, પુષ્ટિકરણના હેતુઓ માટે પ્રોબેશનર દ્વારા પરીક્ષણ પાસ કરવું જરૂરી છે. આવા કિસ્સાઓમાં, જે આ અદાલતની દૃષ્ટિએ અરજદારના કેસનો સમાવેશ કરે છે, ભલે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો સમાપ્ત થઈ ગયો હોય અને કર્મચારીને પોસ્ટમાં હોવાની પુષ્ટિ કરતો અથવા પ્રોબેશનનો સમયગાળો લંબાવતો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોય અને જ્યાં નિયમો જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ ચોક્કસ કાર્ય કરવામાં આવે, જેમ કે વિભાગીય પરીક્ષા

પાસ કરવી, કર્મચારી સૂચિતાર્થ દ્વારા સમર્થનનો દાવો કરી શકતો નથી, માત્ર કારણ કે મહત્તમ સમયગાળો પ્રોબેશન સમાપ્ત થઈ ગયું છે.

૨૬ નિયમોના નિયમ ૧૦-એ અને સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમોના નિયમ ૪ની ભાષાને ધ્યાનમાં લેતા, આ અદાલતનો વિચાર છે કે અરજદારનો કેસ કેસોની બીજી હરોળમાં આવતો નથી, પરંતુ નોંધાયેલા કેસોની ત્રીજી હરોળ હેઠળ આવે છે, જેનો ઉલ્લેખ એમ.પી.ઉચ્ચ ન્યાયાલય ના કુલસચિવ દ્વારા અને અન્યો વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (ઉપરોક્ત) માં કરવામાં આવ્યો છે. અરજદાર માટે એમ કહેવું પૂરતું નથી કે તે ગુજરાતી અને હિન્દી ભાષાઓમાં નિપુણ છે કારણ કે તેણે ગુજરાત માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની પરીક્ષા ગુજરાતી સાથે ઉચ્ચ સ્તરની ભાષા તરીકે અને ઉચ્ચ માધ્યમિક પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા પણ પાસ કરી છે, જેમાં ગુજરાતી પ્રથમ વર્ગમાં ઉચ્ચ સ્તરની ભાષા છે, તેમજ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ દ્વારા લેવામાં આવતી "હિન્દી વિનીત" પરીક્ષા, જે અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર સ્નાતકની સમકક્ષ છે અને રાજ્ય દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત છે. અરજદાર પોતાને લાયકાત અથવા નિયમોની કઠોરતાથી મુક્તિ આપી શકતી નથી, અથવા તેણી જે પદ ધરાવે છે તે સંચાલિત ભરતી નિયમો દ્વારા જરૂરી પરીક્ષાઓ પાસ કરવાની

જરૂરિયાતને દૂર કરી શકતી નથી. જો નિયમો ઈચ્છે છે કે અરજદારે પ્રોબેશનના સમયગાળાની અંદર હિન્દી અથવા ગુજરાતી અથવા બંનેમાં પરીક્ષા પાસ કરવી જોઈએ, તો તેણીએ આવું કરવું ફરજિયાત છે. તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે વર્તમાન કેસમાં, તેણીની સેવાઓની પુષ્ટિ કરવાનો આદેશ આપી શકાય તે પહેલાં અરજદાર તરફથી ચોક્કસ કાર્ય કરવું જરૂરી છે. અરજદારનો કેસ ઉપર ઉલ્લેખિત કેસોની ત્રીજી હરોળમાં આવે છે, તેથી તે ડીમ્ડ કન્ફર્મેશનનો દાવો કરી શકતી નથી, કારણ કે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો પૂર્ણ થયા પછી તેણીનો પ્રોબેશનરી સમયગાળો ચાલુ રાખવાનો અથવા તેણીની સેવાઓની પુષ્ટિ કરવાનો કોઈ આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો નથી. આ નિષ્કર્ષને ધ્યાનમાં રાખીને, માન્ય પુષ્ટિના મુદ્દા પર અરજદાર વતી ઉલ્લેખિત અન્ય ચુકાદાઓનો વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે આવું કરવા માટે તે પહેલાથી ચર્ચા કરાયેલા કાયદાના સિદ્ધાંતોની નકલ સમાન હશે.

૨૭ હવે, અરજદાર વતી આગળ ધપાવવામાં આવેલી રજૂઆતોના બીજા અંગ પર આવીએ, તે જોવાનું છે કે સમાપ્તિનો વિવાદિત આદેશ કલંકિત છે કે શિક્ષાત્મક છે. અગાઉ જણાવવામાં આવ્યું છે તેમ, સમાપ્તિનો વિવાદિત આદેશ જણાવે છે કે અરજદારની સેવાઓ તેના પ્રોબેશનરી સમયગાળા

દરમિયાન સમાપ્ત કરવામાં આવી રહી છે, કારણ કે તે અસંતોષકારક હોવાનું જણાયું છે. તેના ચહેરા પર, ઉપરોક્ત આદેશ, સમાપ્તિનો એક, સરળ હોવાથી, તેને કલંકિત અથવા શિક્ષાત્મક પ્રકૃતિ ન કહી શકાય. અરજદારની સેવાઓ અસંતોષકારક હોવાનું જણાવવું એ સજા અથવા કલંક તરીકે ગણી શકાય નહીં, કારણ કે સંતોષકારક સેવા એ પોસ્ટમાં પુષ્ટિ માટે પૂર્વશરત છે. કોઈ પણ એમ્પ્લોયર પોસ્ટ પર પુષ્ટિ કરવા માંગતો નથી, એક કર્મચારી જેની સેવાઓ અસંતોષકારક હોવાનું જણાય છે. જેમ કે, પ્રોબેશનરને કોઈ પદ પર નિશ્ચિત નિમણૂકનો કોઈ અધિકાર નથી, કારણ કે પ્રોબેશન પર મૂકવામાં આવવાની હકીકત સૂચવે છે કે પ્રોબેશનરની ક્ષમતા અને યોગ્યતા, પ્રશ્નમાં પદ માટે, મૂલ્યાંકન હેઠળ છે. હકીકત એ છે કે અરજદારને પ્રોબેશન હેઠળ મૂકવામાં આવ્યો હતો તેનો અર્થ એ થશે કે તેણીની પુષ્ટિ થાય તે પહેલાં તેણીએ આ પદ માટે પોતાની યોગ્યતા સાબિત કરવી જરૂરી હતી. જો અરજદારનું કામ સંતોષકારક ન જણાય, તો પ્રતિવાદીઓ તેને પોસ્ટ પર પુષ્ટિ આપવા માટે બંધાયેલા નથી. અરજદારને કાયમી ધોરણે સમાવી લેવાનો કોઈ સંપૂર્ણ અધિકાર નથી, ખાસ કરીને કારણ કે તેણે સહાયક ચેરિટી કમિશનર નિયમો દ્વારા જરૂરી પરીક્ષાઓ પાસ કરી નથી.

૨૮ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામા-જવાબ પર આદેશને કલંકિત અને શિક્ષાત્મક હોવા અંગે તેમની દલીલો આધારિત કરી છે, જેમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, અરજદારને લગતા ગોપનીય અહેવાલ મુજબ, તેમની સેવાઓ અસંતોષકારક હોવાનું જણાયું હતું. તેમાં વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે અરજદાર અપ્રમાણિક છે અને સરકારી નોકરી માટે પાત્ર નથી. ૦૧/૦૪/૨૦૦૪ થી ૩૦/૦૬/૨૦૦૪ ના સમયગાળા માટે અરજદારના સંદર્ભમાં ગોપનીય અહેવાલનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, જ્યારે તેઓ સેવામાં હતા ત્યારે પ્રતિવાદીઓ દ્વારા તેમને આ સામગ્રી ક્યારેય જાહેર કરવામાં આવી ન હતી અને તેમણે તે આર.ટી.આઈ.અધિનિયમ દ્વારા મેળવી છે.

૨૯ આ સંબંધમાં, અરજદાર વતી પી આહુજા વિરુદ્ધ પંજાબ રાજ્ય અને અન્ય (ઉપરોક્ત) માં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે. ચુકાદાનો સંબંધિત અંશ અહીં નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવ્યો છે:

“પ ઉચ્ચ ન્યાયાલયનું નિરીક્ષણ કે:-

"વિવાદિત આદેશ કલંકિત નથી અને એવી કોઈ વિનંતી કરવામાં આવી નથી કે જે પ્રોબેશનના ચાલુ હોય તે દરમિયાન આવા આદેશને પસાર થવામાં બાધરૂપ બની શકે.

આશ્ચર્યજનક છે, ઓછામાં ઓછું કહેવા માટે. જે આદેશ દ્વારા અપીલકર્તાની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી તે અમારા દ્વારા ઉપર ટાંકવામાં આવ્યો છે. આ આદેશ, દેખીતી રીતે, કલંકિત તેમજ શિક્ષાત્મક પણ છે. આ આદેશ એ આધાર પર સ્થાપિત કરવામાં આવ્યો છે કે અપીલકર્તા વહીવટી અને તકનીકી રીતે તેમની ફરજો નિભાવવામાં નિષ્ફળ ગયો હતો. આ કારણોસર અપીલકર્તાની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, આ આદેશ, દેખીતી રીતે, કલંકિત છે.

ક પ્રતિવાદીઓ માટેના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી છે કે અપીલકર્તાને નિમણૂક પછી પ્રોબેશન પર મૂકવામાં આવ્યો હતો અને પ્રોબેશનનો સમયગાળો બે વર્ષનો હોવા છતાં, નિમણૂક પત્રમાં દર્શાવ્યા મુજબ, તેની સેવાઓ કોઈપણ નોટિસ વિના પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન કોઈપણ સમયે સમાપ્ત કરી શકાય છે. એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે અપીલકર્તા જે પદ પર તેની નિમણૂક

કરવામાં આવી હતી તેના પર કોઈ અધિકારનો દાવો કરી શકતો નથી અને પ્રોબેશન પર હોવાથી, તેનું કાર્ય અને વર્તન હંમેશાં તપાસ હેઠળ હતું અને તેનું કાર્ય સંતોષકારક ન હોવાથી, નિમણૂક આદેશમાં નિર્ધારિત શરતોના સંદર્ભમાં તેની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી. આ અરજી સ્વીકારી શકાતી નથી.

૭ કામચલાઉ નોકરની જેમ પ્રોબેશનર પણ ચોક્કસ રક્ષણ મેળવવા માટે હકદાર છે અને તેની સેવાઓ મનસ્વી રીતે સમાપ્ત કરી શકાતી નથી, ન તો તે સેવાઓ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું પાલન કર્યા વિના શિક્ષાત્મક રીતે સમાપ્ત કરી શકાય છે.

૮ ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ અને આ અદાલતમાં પણ પક્ષકારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા સોગંદનામાઓ એ પૃષ્ઠભૂમિ સૂચવે છે કે જેમાં અપીલકર્તાની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. આવો આદેશ, જે તેના પર કલંકિત છે, નિયમિત તપાસ કર્યા વિના અને અપીલકર્તાને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના પસાર થઈ શક્યો ન હોત.

૯ ઈમિ પ્રકાશ બેનર્જી વિરુદ્ધ સતવેન્દ્ર નાથ બોઝ નેશનલ સેન્ટર ફોર બેઝિક સાયન્સિસ, કલકત્તા અને અન્ય, (૧૯૯૯) ૩ એસ.સી.સી.૬૦ = એ.આઈ.આર.૧૯૯૯ એસ.સી.૯૮૩ = ૧૯૯૯ (૧) જે.ટી.એસ.સી.૩૯૬ કેસમાં તાજેતરના ચુકાદામાં આ અદાલત દ્વારા "પ્રોબેશનર" ના સંદર્ભમાં સમગ્ર કેસ કાયદાની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી. આ નિર્ણય તાત્કાલિક કેસને પણ સંપૂર્ણપણે આવરી લે છે, ખાસ કરીને આ કિસ્સામાં, આક્ષેપિત આદેશ તેના ચહેરા પર કલંકિત છે.

૧૦ ઉપર જણાવેલા કારણોસર, અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે, હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ ૨૬/૩/૧૯૯૯ તારીખનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે છે અને અપીલકર્તાની રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવામાં આવે છે. ૨/૧૨/૧૯૯૮ તારીખનો આદેશ, જેના દ્વારા અપીલકર્તાની સેવાઓ સમાપ્ત કરવામાં આવી હતી, તે નિર્દેશ સાથે રદ કરવામાં આવે છે કે તેને તમામ પરિણામી લાભો સાથે ફરજ પર પાછા મૂકવામાં આવશે. કોઈ ખર્ચ નહીં. "

મેથ્યુ પી થોમસ વિરુદ્ધ કેરળ સ્ટેટ સિવિલ સપ્લાય કોર્પોરેશન લિમિટેડ (સુપ્રા) ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર ભાર મૂકવામાં આવ્યું છે, જેમાં તે નીચે મુજબ છે:

“૧૧ પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન પસાર કરવામાં આવેલ સમાપ્તિ સરળીકરણનો આદેશ અવિરત ચર્ચા પેદા કરી રહ્યો છે. તાજેતરમાં દીપ્તિ પ્રકાશ બેનર્જી વિરુદ્ધ સત્યેન્દ્ર નાથ બોઝ નેશનલ સેન્ટર ફોર બેઝિક સાયન્સિસ, કલકત્તા અને અન્યો [(૧૯૯૯) ૩ એસ.સી.સી.૬૦] અને પવનેન્દ્ર નારાયણ વર્મા વિરુદ્ધ સંજય ગાંધી પીજીઆઈ ઓફ મેડિકલ સાયન્સિસ અને અન્ય [(૨૦૦૨) ૧ એસ.સી.સી.૫૨૦] માં આ અદાલતના બે નિર્ણયો, બરતરફીના આદેશને ક્યારે સરળ ગણી શકાય અને ક્યારે તેને શિક્ષાત્મક ગણી શકાય અને પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન રજા આપવામાં આવેલા કર્મચારી સાથે ક્યારે કલંક જોડવામાં આવે છે તે પ્રશ્નને લગતા અગાઉના મોટાભાગના નિર્ણયોના સર્વેક્ષણ પછી. બંને પક્ષોના વિદ્વાન વકીલે તેમની સંબંધિત દલીલોના સમર્થનમાં અથવા તેમાં જણાવેલા સિદ્ધાંતોને વર્તમાન કેસની હકીકતો સાથે લાગુ કરવાના હેતુથી તેમને અલગ પાડવા માટે આ નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને

તેના પર આધાર રાખ્યો હતો. દીસિ પ્રકાશ બેનર્જી (સુપ્રા) ના કિસ્સામાં, વિવિધ નિર્ણયોનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી સૂચવવામાં આવ્યું છે કે ગેરવર્તણૂકના આરોપો પર સમાપ્તિના સરળ આદેશને ક્યારે "પાયા" તરીકે ગણવામાં આવે છે અને ક્યારે ફરિયાદો માત્ર આવા સરળ આદેશને પસાર કરવાના હેતુ તરીકે હોઈ શકે છે. ઉપરોક્ત ચુકાદાના પરિચ્છેદ ૨૧ માં એક તફાવત સમજાવવામાં આવ્યો છે, આ રીતે:

"૨૧ જો ગેરવર્તણૂકની તપાસમાં, અધિકારીની પીઠ પાછળ અથવા નિયમિત વિભાગીય તપાસ વિના તારણો પર પહોંચ્યા હોય, તો બરતરફીના સરળ આદેશને આરોપો પર "પાયાના" તરીકે ગણવામાં આવે છે અને તે ખરાબ હશે. પરંતુ જો તપાસ હાથ ધરવામાં ન આવી હોત, તો કોઈ તારણો મળ્યા ન હોત અને નોકરીદાતા તપાસ કરવા માંગતા ન હતા, પરંતુ તે જ સમયે, તેઓ જે કર્મચારી સામે ફરિયાદો હતી તેને ચાલુ રાખવા માંગતા ન હતા, તે માત્ર હેતુનો કેસ હશે અને આદેશ ખરાબ નહીં હોય. જો નિયોક્તા નિયમિત વિભાગીય કાર્યવાહીમાં વિલંબને કારણે આક્ષેપોના સત્યની તપાસ કરવા માંગતા ન હોય અથવા તેમને પૂરતા પુરાવા મેળવવાની શંકા હોય તો પણ આવી જ સ્થિતિ છે. આવા સંજોગોમાં, આક્ષેપો એક હેતુ હશે અને પાયો નહીં અને સમાપ્તિનો સરળ આદેશ માન્ય રહેશે.

નિર્ણયોની લાંબી હરોળમાંથી આપણને એવું લાગે છે કે સમાસિનો આદેશ સરળ છે કે શિક્ષાત્મક છે તે આખરે દરેક કેસની હકીકતો અને સંજોગોને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવું પડશે. ઘણી વખત સમાસિ ક્રમના સંબંધમાં પાયો અને હેતુ વચ્ચેનો તફાવત કાં તો પાતળો હોય છે અથવા ઓવરલેપિંગ હોય છે. એક અથવા બીજી શ્રેણીમાં આવતા સમાસિ સરળીકરણના આદેશોને વર્ગીકૃત અથવા કડક રીતે વર્ગીકૃત કરવું મુશ્કેલ હોઈ શકે છે, જે સમાસિ સરળીકરણના આદેશને પસાર કરવા માટેના પાયા તરીકે ગેરવર્તણૂકના આધારે અથવા સેવામાં ચાલુ રાખવા માટે અયોગ્યતાના હેતુ પર આધારિત છે. જો પ્રોબેશનરની સમાસિ સરળીકરણના ક્રમનું સ્વરૂપ અને ભાષા સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે તે પ્રકૃતિમાં શિક્ષાત્મક છે અથવા/અને તે કલંકિત છે, તો સમાસિનો ક્રમ સરળ અથવા શિક્ષાત્મક છે કે કેમ તે ચકાસવા માટે પૃષ્ઠભૂમિ અને આસપાસના સંજોગોની વિગતોમાં જવાની જરૂર નથી. એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાસિ સરળીકરણના આદેશ દ્વારા સમાપ્ત કરવામાં આવે છે અને તેની ભાષા અને સ્વરૂપ એ દર્શાવતું નથી કે તે દંડાત્મક અથવા કલંકિત છે, પરંતુ તે બતાવવા માટે પૃષ્ઠભૂમિ અને હાજર સંજોગો હોઈ શકે છે કે ગેરવર્તણૂક એ

પ્રોબેશનરની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાનો વાસ્તવિક આધાર અને ડિઝાઇન હતી. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સમાપ્તિ આદેશનો ચહેરો સરળ હોઈ શકે છે પરંતુ તેની પાછળનો વાસ્તવિક ચહેરો ગેરવર્તણૂકના આધારે પ્રોબેશનરની સેવાઓમાંથી છુટકારો મેળવવાનો છે. આવા કિસ્સાઓમાં પ્રોબેશનરની સેવાઓને સમાપ્ત કરવા માટે વાસ્તવમાં પૃષ્ઠભૂમિ શું છે અને નોકરીદાતા સાથે શું વજન છે તે શોધવા માટે સમાપ્તિ સરળીકરણના ક્રમથી આગળ મુસાફરી કરવી જરૂરી બને છે. તે પ્રક્રિયામાં એ જાણવું પણ જરૂરી બને છે કે શું તે વ્યક્તિની સેવામાં ચાલુ રહેવાની યોગ્યતા શોધવા માટે પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા હતા કે પછી તેને વાસ્તવમાં તેના ગેરવર્તણૂકના આધારે સેવામાંથી દૂર કરવામાં આવ્યો હતો. ”

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

૩૧ અરજદારના વિદ્વાન વકીલે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિરુદ્ધ પલક

મોદી એન્ડ અનધર (સુપ્રા) માં સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદા પર વધુ આધાર રાખ્યો

છે. સુપ્રીમ કોર્ટના સંબંધિત અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

“૨૫ ઉપરોક્ત નોંધાયેલા ચુકાદાઓનો ગુણોત્તર એ છે કે પ્રોબેશનરને આ પદ પર રહેવાનો કોઈ અધિકાર નથી અને તેના દ્વારા લેવામાં આવેલા પદ માટે સામાન્ય અયોગ્યતાને કારણે પ્રોબેશનના સમયગાળા દરમિયાન અથવા તેના અંતે તેની સેવા કોઈપણ સમયે સમાપ્ત કરી શકાય છે. જો સક્ષમ અધિકારી પ્રોબેશનરની યોગ્યતાને નક્કી કરવા માટે અથવા સેવામાં તેના વધુ ચાલુ રહેવા માટે અથવા પુષ્ટિ માટે તપાસ કરે છે અને આવી તપાસ તેની સેવાને સમાપ્ત કરવાનો નિર્ણય લેવાનો આધાર છે, તો સક્ષમ અધિકારીની કાર્યવાહીને શિક્ષાત્મક તરીકે દોષિત ઠેરવી શકાતી નથી. જો કે, જો ગેરવર્તણૂકનો આરોપ લેવામાં આવેલી કાર્યવાહીનો પાયો છે, તો સક્ષમ અધિકારી દ્વારા લેવામાં આવેલા અંતિમ નિર્ણયને કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ઉદ્દંઘનના આધારે રદ કરી શકાય છે. ”

૩૨ અહીં ઉપર ટાંકવામાં આવેલા સુપ્રીમ કોર્ટના અવલોકનો પર આધાર રાખીને, અરજદાર વતી રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે વર્તમાન કેસમાં પણ, જે પૃષ્ઠભૂમિ અને સંજોગો જેમાં સમાસિનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો તે સોગંદનામામાં કરવામાં આવેલા દાવાઓમાંથી પ્રતિબિંબિત થાય છે, જે દર્શાવે છે કે, તેમ છતાં, તેના ચહેરા પર, વિવાદિત આદેશ સમાસિનો આદેશ લાગે છે, સરળ, જો કે, વાસ્તવમાં, તે કલંકિત અને શિક્ષાત્મક છે. ગોપનીય અહેવાલનો એક અંશ એફિડેવિટ-ઇન-રિપ્લાય સાથે જોડવામાં આવ્યો છે. અરજદારે સંપૂર્ણ દસ્તાવેજ જોડ્યો છે. આર.ટી.આઈ.અધિનિયમ હેઠળ અરજદાર દ્વારા મેળવેલા દસ્તાવેજોના અવલોકનથી જાણવા મળે છે કે તેમાં અમુક ફાઇલ નોંધો છે, જેમાં પ્રોબેશનરી સમયગાળો પૂર્ણ થવાના સંદર્ભમાં અરજદારની કામગીરીનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

૩૩ ગોપનીય અહેવાલ સહાયક ચેરિટી કમિશનરના પદ માટે તેમની યોગ્યતાના સંદર્ભમાં અરજદારની સેવાના અમુક ચોક્કસ સમયગાળાનો ઉલ્લેખ કરે છે. અહેવાલ સૂચવે છે કે અરજદારની સેવાઓ સંતોષકારક હોવાનું જણાયું નથી. વિવાદિત આદેશમાં અરજદાર સામે કોઈ આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા નથી અને કોઈ વિભાગીય તપાસ શરૂ કરવામાં આવી નથી. તેથી, કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવાની અથવા અરજદાર પાસેથી ખુલાસો માંગવાની કોઈ જરૂર નહોતી.

ધારાસભ્યને લગતી ઘટના ચોક્કસ હતી જેના માટે અરજદારનો ખુલાસો માંગવામાં આવ્યો હતો. જો કે, આ પદ પર તેમની પુષ્ટિ અથવા પ્રોબેશનરી સમયગાળાના વિસ્તરણના સંદર્ભમાં કરવામાં આવ્યું ન હતું. ગોપનીય અહેવાલમાં જે કરવામાં આવ્યું છે તે અરજદારના કામનું મૂલ્યાંકન છે, જે અસંતોષકારક હોવાનું જાણવા મળ્યું છે. નોકરીદાતાનો વિશેષાધિકાર છે કે તે કોઈ પણ પ્રોબેશનરની પોસ્ટ પર પુષ્ટિ ન કરે, જેમની સેવાઓ સંતોષકારક નથી. માત્ર કારણ કે પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો વીતી ગયો છે, તેનો અર્થ એ નથી કે જે કર્મચારીની સેવાઓ અસંતોષકારક છે તે એમ્પ્લોયર પર લાદવામાં આવવી જોઈએ, માત્ર એટલા માટે કે પ્રોબેશનરી સમયગાળો વધારવાનો કોઈ આદેશ અથવા કર્મચારીને પોસ્ટ પર પુષ્ટિ આપવામાં આવી નથી. વર્તમાન કેસમાં, અસંતોષકારક કાર્યના આધારે અરજદારની સેવાઓ સમાપ્ત કરવાના વિવાદિત આદેશને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે. આ અદાલત અરજદાર વતી રજૂ કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાથે સહમત થવામાં અસમર્થ છે કે વિવાદિત આદેશ પસાર થવા તરફ દોરી ગયેલી પૃષ્ઠભૂમિ અને સંજોગો શિક્ષાત્મક અને કલંકિત પ્રકૃતિના છે, તેથી, આ પાસાઓને વિવાદિત આદેશમાં વાંચી શકાય છે. તેના ચહેરા પર, વિવાદિત આદેશ સમાપ્તિનો છે, સરળ છે, અને તેને શિક્ષાત્મક અથવા કલંકિત ન કહી શકાય. પુષ્ટિકરણના હેતુ માટે અરજદારની કામગીરીનું

મૂલ્યાંકન કરતા ગોપનીય અહેવાલનું અસ્તિત્વ અને સોગંદનામાના જવાબમાં તેનો સંદર્ભ, આદેશને કલંકિત કરી શકતો નથી. નોકરીદાતાએ તેનું અથવા તેણીનું કામ શા માટે સંતોષકારક ન હોવાનું જાણવા મળ્યું તે અંગે પ્રોબેશનરને દરેક કારણ જણાવવું ફરજિયાત નથી. જો કે, પ્રોબેશનરને સુધારવાની તક આપવા માટે પ્રોબેશનનો સમયગાળો લંબાવી શકાય છે. નોકરીદાતા તરફથી પ્રોબેશનરની સેવાઓ સાથે માત્ર અસંતોષ, સજા અથવા કલંક સમાન નથી. વિવાદિત આદેશમાં અરજદાર સામે ગેરવર્તણૂકનો કોઈ આરોપ મૂકવામાં આવ્યો નથી. તેથી, આ અદાલત એવા નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે કે ઉપરોક્ત આદેશ ન તો શિક્ષાત્મક છે અને ન તો કલંકિત છે.

૩૪ વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલ દ્વારા ટાંકવામાં આવેલા ચુકાદાઓને વિસ્તૃત રીતે સંદર્ભિત કરવાની જરૂર નથી, કારણ કે કોઈ ચોક્કસ આદેશની ગેરહાજરીમાં કોઈ માનવામાં આવતી પુષ્ટિ ન થઈ શકે તેવી કાયદાની દરખાસ્ત અહીં ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી છે. દરેક કેસની તપાસ તેને સંચાલિત કરતા ચોક્કસ નિયમોના સંદર્ભમાં કરવી પડશે. પોલીસ કમિશનર, હુબલી અને અન્ય વિરુદ્ધ આર.એસ.મોરે (ઉપરોક્ત), એમ.પી.ની ઉચ્ચ અદાલતથી રજિસ્ટ્રાર અને અન્યો વિરુદ્ધ સત્ય નારાયણ ઝાવર (ઉપરોક્ત) પર નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે, જે આ ચુકાદામાં અગાઉ વિસ્તૃત રીતે

ટાંકવામાં આવી છે. અન્ય ચુકાદાઓ ખાસ કિસ્સાઓમાં સંબંધિત નિયમોના સંદર્ભમાં કાયદાના સમાન સિદ્ધાંતોનું પુનરાવર્તન કરે છે. પુનરાવર્તન ટાળવા માટે, ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ સાથે વ્યક્તિગત રીતે વ્યવહાર કરવામાં આવતો નથી.

૩૫ અરજદાર વતી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે રાજકીય પ્રતિશોધને કારણે બરતરફીનો આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારની કચેરીની મુલાકાત લેનારા એક ધારાસભ્ય વિશે બનેલી ઘટના વિશે ઘણું કહેવામાં આવ્યું છે, જ્યાં અરજદાર અને ઉપરોક્ત ધારાસભ્ય વચ્ચે બોલાચાલી થઈ હતી. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે માહિતીના અધિકાર અધિનિયમ હેઠળ મેળવેલા અમુક સંદેશાવ્યવહાર અને સામગ્રીનો ઉલ્લેખ કર્યો છે, જે તેમના મતે દર્શાવે છે કે તે સમયના કાયદા મંત્રીએ અરજદારને બરતરફ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી. આ અદાલતને રાજકીય બદલો લેવાના આરોપોને સાબિત કરવા માટે રેકૉર્ડ પર કોઈ વજનદાર અથવા ભરોસાપાત્ર સામગ્રી મળતી નથી, કારણ કે અરજદાર રાજકારણી નથી પરંતુ સરકારી કર્મચારી છે. સાંપ્રદાયિક પૂર્વગ્રહ અંગે એફિડાવી-ઈન-પ્રત્યુત્તરમાં અમુક દાવાઓ કરવામાં આવ્યા છે, જે અરજદારના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા દબાવવામાં આવ્યા નથી. કોઈ પણ સંજોગોમાં,

ધારાસભ્યને લગતી ઘટના ૦૪/૦૪/૨૦૦૫ પર થઈ હતી, જ્યારે અરજદારની કામગીરી અંગેનો ગોપનીય અહેવાલ ૧૨/૧૧/૨૦૦૩ થી ૩૧/૦૩/૨૦૦૪, ૦૧/૦૪/૨૦૦૪ થી લઈને ૩૦/૦૬/૨૦૦૪, અને ૦૧/૦૧/૨૦૦૫ થી ૩૧/૦૩/૨૦૦૫, જે આ સમયગાળામાં ઉપરોક્ત ઘટના પહેલાનો સમયગાળો પણ સામેલ છે. અરજદાર વતી રજૂ કરાયેલ નિવેદન કે ગોપનીય અહેવાલ પાછળથી વિચારવામાં આવ્યો છે અને પછીથી ઘડવામાં આવ્યો છે, તેમાં રેકૉર્ડ પરની કોઈપણ સામગ્રી દ્વારા અસમર્થિત હોવાનો કોઈ આધાર નથી.

૩૬ ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અને અહીં ઉપર જણાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતનો મત છે કે અરજદાર સૂચિતાર્થ દ્વારા માન્ય સમર્થનનો દાવો કરી શકતો નથી, આ આધાર પર કે વિવાદિત આદેશ પ્રોબેશનનો મહત્તમ સમયગાળો પૂરો થયા પછી પસાર કરવામાં આવ્યો છે. વધુમાં, આ અદાલતનો વધુ મત છે કે વિવાદિત આદેશ સમાપ્તિનો છે, સરળ છે અને તે કલંકિત અથવા શિક્ષાત્મક સ્વભાવનો નથી. વણવપરાયેલા કારણોસર, અરજદાર અરજીમાં દાવો કરાયેલ રાહત/ઓ આપવા માટે લાયક નથી.

૩૭ તેથી અરજી નામંજૂર કરવામાં આવે છે. નિયમ નાબૂદ કરવામાં આવે છે. ખર્ચ અંગે કોઈ ઓર્ડર આપવામાં આવશે નહીં.

ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતિ અભિલાષા કુમારી

વિષય: પ્રોબેશન દરમ્યાન સેવાઓની સમાપ્તિ, તે શિસ્તાત્મક સજા સમાન છે કે નહીં તથા બંધારણની કલમ ૩૧૧ હેઠળ પ્રક્રિયાનું પાલન અંગે બાબત

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.